nirvanatillæg s.01-24alt4-1.ps 16/03/04 11:30 Side 1

GAFFA *Special*

KURT COBAIN

TILLÆG TIL GAFFA APRIL 2004

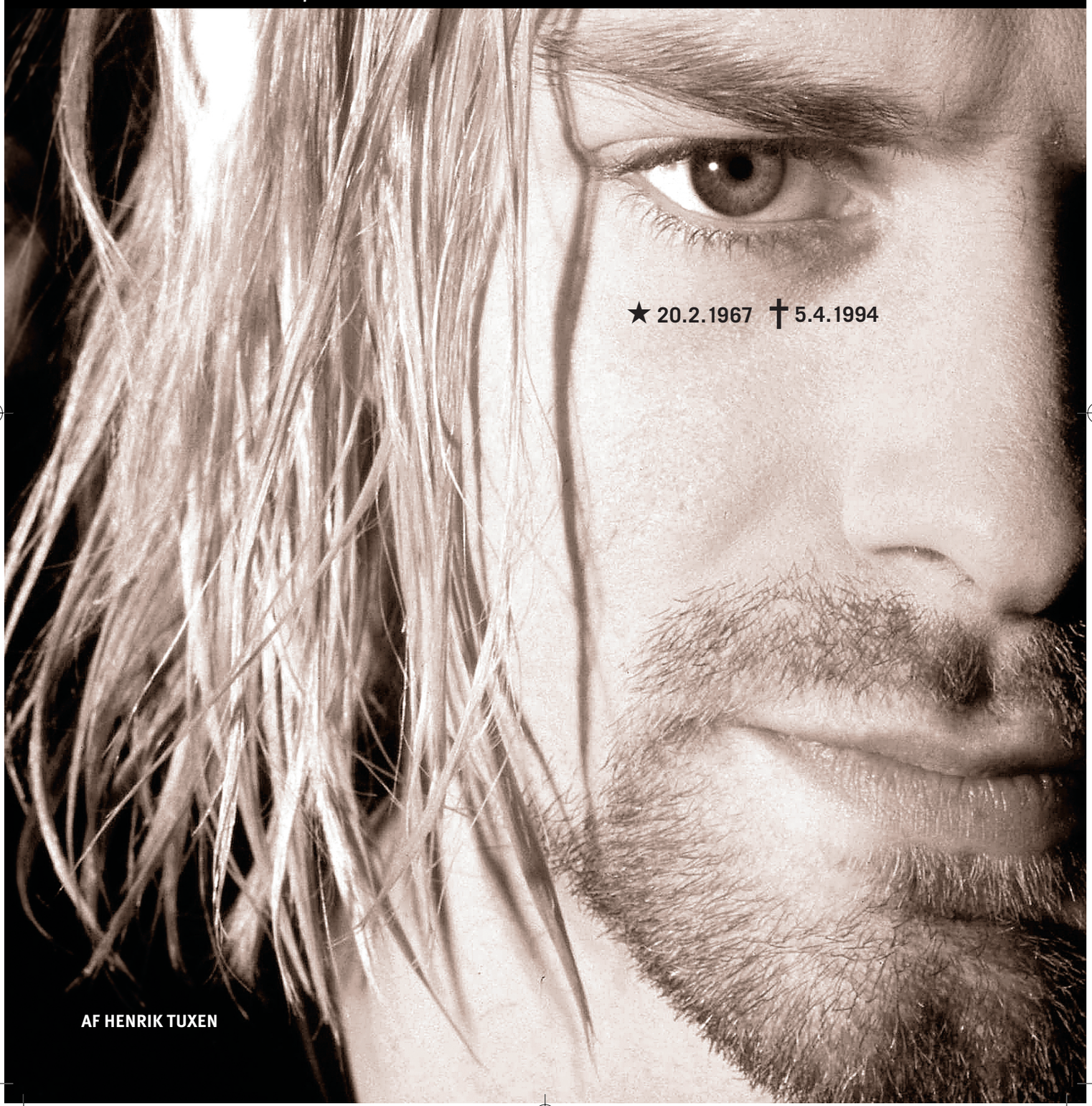

AF HENRIK TUXEN

nirvanatillæg s.01-24alt4-2.ps 16/03/04 11:32 Side 2

SON OF A GUN

TIDLIGT OM MORGENEN fredag d. 8. april 1994 ankom elektriker Gary Smith på adressen 171 Lake Washington Boulevard, Seattle, USA, i forbindelse med en større installation af et sikkerhedssystem i den prangende villa på adressen. Arbejdet havde allerede været undervejs i flere dage, men kl. 8.40 den morgen passerede Smith ejendommens drivhus og mente at se en mannequindukke ligge på gulvet. Det gjorde han ikke – til gengæld fandt han husets ejer, Nirvanas frontmand Kurt Cobain, livløs på gulvet, med blod ud af højre øre og på brystet et haglgevær, der pegede på hans hage. Dagene forinden havde venner, bekendte, familie og forretningsforbindelser gennemsøgt huset – og resten af USA – efter forsangeren, som få dage tidligere havde tjekket ud af et L.A. baseret stof-rehabiliteringscenter i utide.

Rygter har siden floreret om, at Cobain ikke døde for egen hånd, mest vedholdende i Nick Bloomfields film *Kurt & Courtney* fra 1998, som kraftigt antyder, at fruen havde et aktiv i sagen. De fleste kendere er dog ikke i tvivl om, at 27-årige Kurt Cobain skød sig selv, efter alt at dømme 5. april. Den voldsomt heroinafhængige sanger havde det forgangne år haft op imod et dusin overdoser, og måneden før et regulært selvmordsforsøg i Rom, som var en hårsbredde fra at lykkes. Og obduktionen af hans lig viste et heroinindhold i hans blod, som kunne have slået en mindre landsby ihjel.

I de sidste fem-seks år af sin levetid var Kurt Cobain gået fra nærmest total anonymitet til status som verdens største rockstjerne. Han var blevet en frustreret skilsmisse-generations primære talerør og det vigtigste ansigt fra et kuld af bands, som ændrede musikhistorien mere radikalt end nogen anden bølge eller bevægelse i (mindst) 15 år.

Efter Cobains selvmordsforsøg i Rom kunne man i GAFFA april 1994 læse følgende kommentar i rubrikken "Værst lige nu" fra Per Reinholdt Nielsen: "Kurt Cobains kollaps pga. misbrug af alt fra hostesaft til heroin. Lad os ikke få endnu en rockmartyr." I samme blad kunne man i øvrigt også læse flg. kommentar om samme begivenhed:

"Held i uheld. Kurt Cobains kollaps i Italien giver mulighed for, at yderligere 3000 fans kan opleve Nivana. Koncerten er nemlig rykket til 25. april og afholdes nu i Forum. Det forudsætter selvfølgelig, at Cobain ikke igen overdriver misbruget af piller og alkohol."

Der blev ingen fest i Forum, og man må sige, at Reinholdts frygt ikke var helt ubegrundet. Der var allerede lagt godt i ovnen, da Nirvana-sangeren forlod Moder Jord i en alder af 27 år, og dermed fik præcis samme korte levetid som berygtede rockforgængere som Jimi Hendrix, Janis Joplin og Jim Morrison. Her ti år efter det fatale hovedskud i drivhuset ved Lake Washington – i øvrigt med udsigt til Bill Gates' bolig – har det vist sig, at Kurt Cobains eftermæle har haft andet end en fortærsket rockmyte at byde på. Store dele af ordene, attituden, udstrålingen og musikken har vist sig at være spundet af uopslideligt materiale. Kurt Cobain ramte ikke kun som tidsbillede i sin samtid. Specielt albummet *Nevermind* og singlen, åbningsnummeret *Smells Like Teen Spirit* og den tilhørende video står som et af 90'ernes stærkeste og mest potente bevis på dengang, rocken genvandt fordums slagkraft, oprigtighed og betydning. Vanvittigt tiltrængt efter de oppustede og dekadente 80'ere. Historien om Kurt Cobain er den tragiske, men også fængslende historie om en kompleks, søgende og kompromisløs kunstnersjæl, som brændte sit lys i begge ender, misbrugte sig selv og sine omgivelser og døde alt for tidligt for alligevel at sætte sit solide aftryk på musikhistorien for tid og evighed.

ORD: Henrik Tuxen • LAYOUT: Lisbeth Neigaard • RESEARCH: Lars Löbner Jeppesen, Peter Ramsdal • KORREKTUR: Ole Rosenstand Svidt

Udgivet af GAFFA A/S • Copyright GAFFA, kopiering må ikke finde sted uden skriftlig aftale med udgiver.

Gaffa A/S • Møllegade 9-13 • 8000 Århus C • tel: 70 27 06 00 • gaffa.dk • www.gaffashop.dk • Isbn: 87-90-575-04-0

nirvanatillæg s.01-24alt4-4.ps 16/03/04 11:37 Side 4

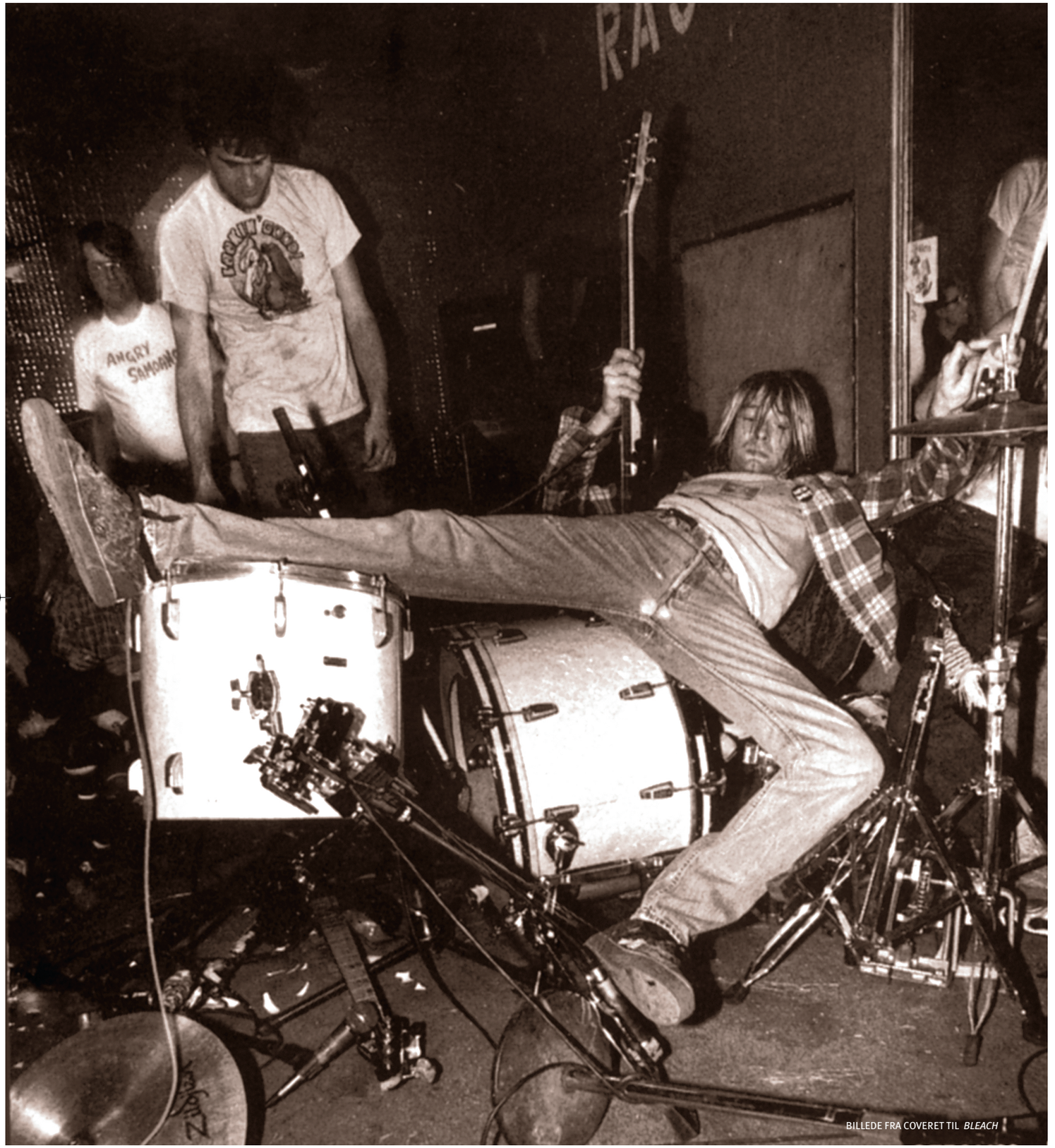

BILLEDE FRA COVERET TIL *BLEACH*

Et af Nirvanas absolutte varemærker var den eksplosive sceneoptræden, der kunne inkludere at smadre alle instrumenter til pindebrædder. Ikke for sarte sjæle.

nirvanatillæg s.01-24alt4-5.ps 16/03/04 12:06 Side 5

BENARBEJDET

Aberdeen, Nordvest-USA's røvhul

På kanten af Stillehavet oppe i det allernordvestligste USA i staten Washington ligger en støvet og beskidt tidligere industri- og skovhuggerby ved navn Aberdeen. En glemt uddøende udørk ca. to en halv times kørsel fra Seattle, fortrinsvis befolket af rednecks, gamle industri- og tømmerarbejdere. I øvrigt et af de steder, hvor det regner mest i hele verden. I 50'erne et livligt sted for søens folk. Den heftige tømmertrafik på Stillehavet gjorde, at de rejsende sømænd havde rigelig lejlighed til at besøge byens mere end 50 bordeller. Temmelig pænt for en lille havneby med rundt regnet 19.000 indbyggere. Det satte gang i økonomien, men op igennem 60'erne fik byens puritanske kræfter sat en stopper for den livlige trafik.

På Grey Harbour Community Hospital kom en lille dreng til verden d. 20. februar 1967. De unge forældre lød navnene Donald og Wendy, og deres førstefødte fik navnet Kurt Donald Cobain. Familien boede i den lille naboby Hoquiam. 21 år gamle Donald Cobain var en atletisk trænet, lettere nørdet "Buddy Holly-type" og arbejdede som mekaniker på den lokale Chevron-benzinstation, og 19-årige Wendy var en klassisk skønhed. De havde mødt hinanden på den lokale high school, og kort efter blev Wendy gravid, hvorefter Donald og Wendy uden forældrenes samtykke, endsige vidende rejste til Idaho for at blive gift. Lille Kurt var nok mere end smutter end et ønskebarn; ikke desto mindre beretter så at sige alle rapporter samstemmende om Kurts tidlige barndom som pænt harmonisk. Kurt var en glad og udadvendt dreng. Far Donald så helst, at den førstefødte kom i sportstøjet, og Kurt lærte hurtigt at smide en baseball og spurte en tur på atletikbanen, men der var noget andet, der trak stærkere i den kønne, lille, ekstremt blåøjede dreng end de fysiske udfoldelser på sportsbanen. Kurts første seriøse kærlighed var hans moster Maris Beatles-plader. (En af hans første alvorlige skuffelser var i øvrigt, da han i 1976 erfarede, at The Beatles var blevet opløst seks år tidligere). Samme tante Mari fik også indspillet Kurts spæde musikalske forsøg, som stammer helt tilbage fra toårsalderen. På trods af at Kurt langtfra kom fra et hjem med klaver, var der aldrig tvivl om Kurts kunstneriske åre. Ud over hans elskede tante Mari – som selv var amatørmusiker – var det tætteste musikalske slægtskab Mari og Wendys storebror Chuck, som spillede guitar i bluesbandet The Beachcombers. Livet gik sin stille halvkaotiske gang hos den unge familie Cobain, og i 1970 så Kurts elskede søster, Kimberly (kaldet Kim) dagens lys.

Fra harmoni til splittelse

Idyllen i den unge familie krakelerer dog gradvist. Finansielle problemer, forskellige interesser og ambitioner, familiestridigheder. Donalds forældre, Leland og Iris Cobain – som Kurt gennem hele livet var meget tæt knyttet til – syntes f.eks., at Wendy var en snob. Problemerne eskalerede, Wendy interesserede sig for at se godt ud og Donald for sine sportsaktiviteter, de skændtes, så det bragede, og enden på det hele bliver en uigenkaldelig skilsmisse, da Kurt er ni år gammel. Den enkeltstående begivenhed, der mere end noget andet præger Kurt i såvel hans ungdomsår som i resten af hans 27-årige liv. Her bliver den rodløse, indestængte, grænsesøgende, fandenivoldske outsider grundlagt. Charles Cross – forfatter til Kurt-biografien *Heavier Than Heaven* – beskriver skilsmissen som en "følelsesmæssig holocaust" for Kurt. Familien fortæller, at han blev indadvendt og bitter, hvilket bl.a. kunne læses på hans graffiti på hans eget soveværelse, som lød:

"I hate Mom, I hate Dad. Dad hates Mom, Mom hates Dad. It simply wants to make you sad". Hårde ord fra en niårig.

Ud over den psykiske ubalance har Kurt i mellemtiden muligvis også fået grundlagt en fysisk tendens til stofafhængighed. Som barn blev han lægeligt diagnosticeret som værende såkaldt hyperaktiv. Hans moster Mari besøgte hjemmet engang, hvor Kurt gik rundt udenfor og slog på en lilletromme og uafladeligt skrålede af sine lunges fulde kraft. Wendy anede ikke, hvad hun skulle stille op med ham, og en beslutning om at give Kurt medicinen Ritalin blev taget. Et kontroversielt medikament, som visse forskere hævdede kunne stimulere brugernes tendens til stofafhængighed senere i livet, hvor andre hævdede, at hyperaktive børn, som ikke blev behandlet, havde tendens til selv at medicinere sig senere i livet med ulovlige stoffer. Courtney Love blev også behandlet med Ritalin som barn, og det senere ægtepar havde lange samtaler om, hvorvidt begges tidligere eksponering for Ritalin havde medvirket til voksenlivets problemer med at holde sig fra de hårde stoffer.

Kort efter skilsmissen mærkede Kurt for første gang problemer med mavesmerter, hvilket skulle ride ham som en mare resten af livet. Wendy havde oplevet tilsvarende problemer efter Kurts fødsel, og familien regnede med, at det dels var et arveligt problem, dels et psykisk udtryk for hans problemer oven på den traumatiske skilsmisse.

Rodløs

Don og Wendys skilsmisse var ond, og Kurts følgende årti stod i skarp kontrast til det relativt trygge og velordnede familieliv, han havde oplevet i kernefamilien i Aberdeen indtil da. Kurt boede i en længere årrække skiftevis hos Wendy, hos Don – hvis nye kone, Jenny, Kurt opfattede som et forræderi fra hans fars side – hos forskellige onkler og tanter, bedsteforældre og venner og bekendte i kortere eller længere perioder. Wendy kunne ikke håndtere sin uregerlige teenager, og Kurt og Don var i længere perioder helt væk fra hinanden. Kurt havde store problemer i skolen – undtagen i formning, måske ikke så overraskende – og begyndte i bedste amerikanske teenager-stil at indtage alt fra marihuana til lightergas og det sprut, man kunne få fingrene i. Wendy, der stadig var lidt af en sild, genoplivede sin fortabte ungdom, og fik til Kurts store fortrydelse en kæreste, der ikke var mere end fem år ældre end ham selv. Kurt blev smidt ud hjemmefra og var regulært hjemløs fra 16-års-alderen. Kurt har senere i *Something In The Way* fra *Nevermind* beskrevet, hvordan han boede under en bro ved River Whiskah i Aberdeen. Et udsagn, han senere fastholdt i interview, men som specielt Charles Cross dokumenterer som det pure opspind. Sikkert er det til gengæld, at Kurt som 16-årig flyttede ind til sin bedste ven Jesse Reed – i øvrigt en af de få, han bevarede den tætte kontakt helt til de sidste fatale år – og boede som familiemedlem i over otte måneder.

Familien Reed

Faderen og skolelæreren Dave Reed aftalte med Wendy, Don og Jenny, at de skulle give det et forsøg. Kurt lå i en sovepose i dagligstuen og deltog i, og overholdt, de daglige huslige pligter. Reed-familien var meget glade for husets "nye søn", som tilsyneladende ikke var voldsomt savnet af sine biologiske forældre. Dave Reed fortæller, at han ikke hørte fra hverken Wendy eller Don en eneste gang i hele den periode. Kurt var forinden droppet ud af high school og havde forsøgt igen at bo sammen med Don, Jenny og sine stedsøskende, men uden succes. Don var tæt på at overtale Kurt til at slutte sig til flåden. En officer besøgte Kurt to dage i træk og fandt ham

nirvanatillæg s.01-24alt4-6.ps 16/03/04 12:08 Side 6

egnet til tjeneste, Kurt viste interesse, men trak i sidste øjeblik stikket. Kurt havde forskellige jobs i den periode, bl.a. en periode som pedel på Weatherwax High School – som han paradoksalt selv var droppet ud af i 11. klasse. Kæmpen med svaberen i videoen til *Smells Like Teen Spirit* skal ses som en direkte kommentar til den periode i Kurts liv. Familien Reed var genfødte kristne, og var tilknyttet Central Park Baptist Church mellem satellitbyen Monte og Aberdeen. Såvel Jesse som Kurt fandt nye kræfter i religionen, og Kurt begyndte at komme regelmæssigt i kirken om søndagen. Jesse fortæller bl.a., at Kurt havde omvendelsesoplevelser og fortalte, at han accepterede Jesus i sit liv. Religion kan lede til mange nye veje og stier. En af dem var et bekendtskab, Kurt gjorde i samme kirke. For så vidt var ansigtet af den garderhøje, to år ældre søn af kroatiske indvandrere et velkendt ansigt for Kurt Cobain, da han havde gået på samme high school i Aberdeen to klasser over. De to havde mødtes i forskellige sammenhænge, men aldrig rigtigt snakket sammen. En kontakt blev imidlertid etableret i Central Park Baptist Church i 1984. Den nye ven hed Krist Novoselic.

Multikunstner in spe

Gennem alle familie- og skoleproblemer gravede teenageren Kurt Cobain sig dybere og dybere ind i kunsten og først og fremmest musikken. Han blev hurtigt en habil guitarist, der kunne sine Led Zeppelin-, Aerosmith- og Beatles-riff, men som også hurtigt begyndte at kreere sine egne. Samtidigt malede han, skrev han, formede skulpturer og optog mærkelige super 8-film, bl.a. som 14-årig en med den i bakspejlet skæbnesvangre titel *Kurt Commits Bloody Suicide*. Men det var først og fremmest guitaren, som tog hans tid, hvilket ikke faldt i forældrenes smag. Såvel Wendy som Don syntes, han larmede ad helvede til, men hos familien Reed var der friere tøjler. Hverken Gud eller Jesus kom i vejen for at lade drengene larme eller give dem lov til at tage bilen til Seattle for at se Henry Rollins og Black Flag ved selvsyn. Kurt, Jesse og Krist var begyndt at jamme hjemme hos familien Reed, og Kurt var ved at opdage, at der var andet end heavydinosaurer og The Beatles i musikuniverset. Han havde opdaget punk – først og fremmest via de lokale helte The Melvins (som spillede på Roskilde så sent som i 2003). Kurt lærte sanger Buzz Osbourne at kende, så gruppen øve op imod 100 gange og var deres roadie og totale fan. Via Melvins kom Nirvana 3-4 år senere i kontakt med Jack Endino, som indspillede deres første album *Bleach,* og i de første interview, Kurt gav, snakkede han karakteristisk ca. dobbelt så meget om Melvins som om Nirvana.

En kroat på bas

Hjemme hos Reeds og i selskab med Novoselic begyndte der at ske noget med musikken. Kurt havde fået enkelte lektioner af bl.a. onkel Chuck og var ved at blive en dygtig guitarist og samtidig i stand til at udtrykke sig verbalt. På nær nogle tilfældige sessions i omgangskredsen havde Kurt endnu ikke fundet en seriøs musikalsk sparringspartner, som han "bondede" med. Det fandt han i den næsten to meter høje stærkt politiske og drikfældige Krist Novoselic, som fra mødet i kirken til Cobains tragiske endeligt 10 år senere forblev hans tro væbner og højrehånd. Charles Cross har til GAFFA tidligere beskrevet Novoselic som Nirvanas sjæl, den følelsesmæssige modvægt til Kurt. En fantastisk bassist, som instinktivt vidste, hvor Cobain var på vej hen, hver gang han tog guitaren frem.

Tilbage i Aberdeen begyndte musikken at tage form, i takt med at Cobain personlige liv fortsat var temmeligt kaotisk. Gud bliver lagt på hylden og erstattet af punkidealer. Kurt opdager det modsatte køn og møder først 15-årige Jackie Hagara, inden han dropper ud af high school. Sammen med Reed og andre skaffer han alkohol via Aberdeens hjemløse. Specielt en stakkel kaldet Fat Man, som bor sammen med sin retarderede søn Bobby. Det bliver samtidig startskuddet til Kurts karriere som historiefortæller. Han fantaserer om Fat Man og Bobbys håbløse situation i forskellige skriftlige sammenhænge og viser samtidigt storsind over for det fortabte par. Til jul forærer han Fat Man et John Denver-album og en brødrister, og efterfølgende fortæller Fat Man grædende til alle, som gider høre på ham, hvilket fantastisk sødt og betænksomt menneske Kurt er.

Da Kurt var 17, fik Wendy en ny kæreste, Pat O'Connor. Kurt hadede ham. Wendy og Pat skændtes voldsomt, og Pat var utro og fordrukken, men pænt ved muffen, og de to blev senere gift. Først i januar 1994 ringede Wendy og sagde, at det ti år lange skænderi endelig var afsluttet. De var blevet skilt.

Lsd, Tracy, Rock 'n' Roll

D. 1. september 1986 lånte Wendy Kurt 200$ som udbetaling til hans første hus. Kurt flyttede ind på 1000 1/2 East Second Street. Et hus var så meget sagt: taget var råddent, væggene og terrassen var i elendig forfatning, og der var hverken ovn eller køleskab. Men det var hans eget. Han fik Matt Lukin fra The Melvins som sambo, det tætteste på stjernerne, han kunne komme. Det blev ikke overraskende lidt af et party- og senere bandhus. Kurt tog for sig af stimulanserne, og hans senere kæreste Tracy Marander, som mødte ham i denne periode, fortæller, at det ikke var ualmindeligt, at Kurt tog lsd op til fem gange ugentligt på dette tidspunkt, og omgangskredsen fortæller samstemmende, at Kurt ofte var totalt stenet allerede tidligt på dagen. Til gengæld var han 100% fokuseret på sin musik. Han lagde hus til den ene jam session efter den anden, hang konstant ud med Melvins, lyttede til plader og absorberede musikviden og visioner med lynets hastighed. Den første inkarnation af Nirvana kom i 1986, da Kurt på guitar og Krist på bas begyndte at spille med Aaron Buckland, en lokal trommeslager. De øvede næsten hver eneste aften. Samtidig begyndte Lukin og Kurt at gå hinanden på nerverne. Kurt smed ham ud under dramatiske omstændigheder, boede en tid alene for ikke så længe efter at få Dylan Carlson fra den nærliggende by Olympia som sambo. Dylan havde forstand på emner som religion, race og politik og var både venlig og intelligent, alt sammen kvaliteter, som Kurt satte pris på. Dylan forblev hans bedste ven – forlover ved hans bryllup med Courtney Love i 1992 – og manden, som skaffede det haglgevær, som Cobain benyttede som selvmordsvåben i drivhuset i Seattle i 1994. Kort efter blev han kæreste med Tracy Marander, og i en alder af 20 år var der pludselig gang i hans musik, hans venner og hans sexliv.

Første koncert

Tidligt i marts 1987 satte Kurt, Krist og Aaron sig op i en varebil fyldt med gear på vej mod deres første job i forstaden Raymond en halv times kørsel fra Aberdeen. De havde endnu ikke noget bandnavn. Kurt havde overvejet forskellige forslag som Poo Poo Box, Designer Drugs og Puking Worms, men havde ikke taget en beslutning endnu. Koncerten var absolut en begrænset succes. Ingen af de tilstedeværende teenagere klappede efter første nummer, eller lyttede for den sags skyld til musikken. Lyden var elendig. Halvstive og barfodede Krist Novoselic var den eneste, der virkede tilfreds med situationen. Men bandet havde både venner og kærester med, og en tilfældig youngster blandt publikum kom efterfølgende med komplimenten: "You guys aren't half bad". Bandet spillede numre som *Downer, Hairspray Queen* og *Aero Zeppelin,* som alle senere er blevet udgivet på b-side-albummet *Incesticide.* Langtfra en kunstnerisk milepæl, men da drengene var tilbage i bandbilen, var de ikke til at skyde igennem. De havde spillet en live-koncert – karrieren var sparket i gang.

Olympia

Efter 20 år i Aberdeen var klaustrofobien ved at indfinde sig. Kurt flyttede i maj 1987 sammen med Tracy til den ikke meget større, men væsentligt mere kreative og kunstneriske by Olympia, ligeledes i Washington. På trods af et godt partygen var Tracy lige så stabil, struktureret og hårdtarbejdende, som Kurt var sovende, rodet og arbejdsløs. Men Tracy elskede og forstod den også sky, venlige og radmagre Kurt Cobain, og i de tre år, de boede sammen, forsørgede hun ham og instruerede ham i husarbejde, personlig hygiejne og kropslig og mental kærlighed. En typisk dag for Kurt bestod i at stå op langt oppe af formiddagen, læse Tracys daglige instrukser som "husk at vaske op" etc., give kattene mad (såvel Kurt som Tracy havde en dyremani), se fjernsyn og spille guitar samtidigt, male, tegne, skulpturere og skrive tanker, idéer og tekster ned i sine notesbøger.

Kurt var meget optaget af byens alternative musikliv, hvis primære drivkraft var Calvin Johnson. Han var dj på radiostationen KAOS, spillede i Beat Happening, promoverede lokale rockshows og var coejer af K Records (hvis bogstav-logo, Kurt af samme grund senere fik tatoveret på armen).

Kurt og Tracy var meget tætte med Krist og hans kæreste Shelli, som var flyttet til byen Tacoma 50 km. fra Olympia, hvilket gjorde det problematisk at fastholde det intense øveniveau. Endnu mere problematisk var det imidlertid at finde en ordentlig stabil trommeslager – et problem, der først endeligt blev løst, da Dave Grohl trådte til tre år senere. En gammel ven fra Aberdeen, Dale Crover, røg midlertidigt bag tønderne, og Kurt, der nu havde fået stablet et større sangkatalog på benene, var særdeles interesseret i at få dem på bånd.

nirvanatillæg s.01-24alt4-7.ps 16/03/04 12:08 Side 7

Skovmandsskjorte, venstre-håndet guitar og langt slasket hår. Tidlig Nirvana for fuld udblæsning live, dengang publikum stadig kunne komme helt op til scenekanten.

Seattle og Jack Endino

D. 23. januar 1988 kørte Kurt & Co. til Seattle for at indspille med byens hof rock 'n' roll-producer, Jack Endino i Reciprocal Studio. Anbefalingen kom fra The Melvins, og Endinos respons var: "Melvins' venner er mine venner." Han var dog ikke mere bekendt med bandet, end at han havde noteret navnet "Kurt Covain" i studiekalenderen. På mindre end seks timer indspillede og miksede de ni en halv sang (båndet løb ud i sidste nummer, og Kurt og Krist ville ikke betale 30$ for en ny båndrulle). Den samlede regning lød på 152.44$, hvilket Kurt betalte kontant for penge, han havde tjent som pedel. De næsten 10 sange var i rækkefølge: *If You Must*, *Downer*, *Floyd The Barber*, *Paper Cuts*, *Spank Thru*, *Hairspray Queen*, *Aero Zeppelin*, *Beeswax*, *Mexican Seafood* og halvdelen af *Pen Cap Chew*. Samme rækkefølge udgjorde de følgende småkoncerter for bandet, som kort efter den første Endino-session tog navnet Nirvana, som ifølge Kurt betød "opnåelse af perfektion". Seattle var for Kurt Cobain det forjættede, mytiske rockland, og Endino viste sig som den rette indgangsbillet. Uden at falde bagover var Endino imponeret over den unge Aberdeen-trio. Han kopierede båndet og sendte det til tre bekendte, hvilket både fik Nirvana på college-radio og skaffet dem deres første interview, men først og fremmest gav kontakt til det lokale pladeselskab Sub Pop. Det senere legendariske selskab, der allerede havde udgivet plader med Mudhoney, Soundgarden og Green River (forløber til Pearl Jam), var moderat interesseret i Nirvana. Telefonen ringede hos Kurt Cobain, og i røret var Sub Pops co-ejer, Jonathan Poneman, med det opkald, Cobain havde ventet og forberedt sig på hele sit liv.

Sub Pop

Poneman og hans partner Bruce Pavitt var interesseret, på trods af at Mudhoneys sanger Mark Arm havde givet en nedadvendt tommelfinger på en intern lyttesession, men de havde store krav til bandet. Artistisk frihed var ikke kodeordet. Sub Pop ville have, at bandet skulle spille som Aerosmith og Led Zeppelin med en "punk-kant", og var ikke parat til at indspille et debutalbum uden videre. Samtidig var Sub Pop i permanente økonomiske problemer. Men selskabet fik arrangeret en koncert/showcase i Seattle, som Kurt efterfølgende mente var gået ad helvede til. Sub Pop var specielt interesseret i ent af Nirvanas covernumre, *Love Buzz* – oprindeligt med hollandske Shocking Blue – og besluttede efter lang tids tovtrækkeri at få det indspillet og udgivet som single. Kurt var enig med Sub Pop i, at det var bandets stærkeste livenummer, men som sangskriver utilfreds med et selskab, som primært fokuserede på et covernummer. I mellemtiden havde Nirvana skiftet trommeslagere et par gange og havde – karakteristisk for den konfliktsky Kurt Cobain – hyret en ny uden at fortælle den gamle, han var fyret. Tingene gik langsomt med Sub Pop. Mest alarmerende var et opkald fra Bruce Pavitt i maj '88, hvor han bad Kurt om at låne ham 200$. Kurt – der i

nirvanatillæg s.01-24alt4-8.ps 16/03/04 12:08 Side 8

øvrigt længe nægtede at modtage honorarer for Nirvanas koncerter – grinede højt af opkaldet, mens Tracy, Krist og Shelli og den nye trommeslager Chad Channing for alvor begyndte at tvivle på Sub Pops evner og forretningsmæssige habilitet.

Love Buzz

Ikke desto mindre tjekkede Nirvana d. 11. juni for anden gang ind til Reciprocal og Jack Endino, denne gang med en udgivelse som formål. Bandet kunne ikke holde tempoet fra første møde, og efter i alt tre sessions af en samlet varighed på 13 timer, var udbyttet fire numre: *Love Buzz,* en ny version af *Spank Thru, Big Cheese* og *Blandest.* Senere tog bandet en fotosession med fotografen, og med tiden Kurts gode veninde, Alice Wheeler – den tog længere tid end indspilningen af pladen. I august fik Kurt et nyt alarmerende telefonopkald. Poneman informerede ham om, at Sub Pop var ved at starte en ny "singles only"-postordreklub, hvis titler ikke kunne købes i butikkerne. Sub Pops plan var, at *Love Buzz* skulle være første titel i klubben. Kurt og Nirvana var mildt sagt ikke begejstrede for idéen, men Sub Pop havde betalt for indspilningerne, og der var ingen kontrakt mellem parterne, så der var intet, de kunne stille op. Der skete ikke meget i starten, men Kurt fik nys om, at Seattle-college-radiostationen KCMU spillede singlen. På en tur fra Seattle hjem til Olympia hørte Kurt og Tracy stationen i bilen, men ingen *Love Buzz*. Under falsk navn ringede Kurt fra en telefonboks til KCMU og ønskede singlen. Efterfølgende ventede Kurt og Tracy 20 minutter i bilen, hvorefter *Love Buzz* tonede ud gennem æteren. Kurt fortalte senere Michael Azerrad (forfatter til *Come As You Are – The Story Of Nirvana*), at det var et fantastisk øjeblik, der overgik hans vildeste fantasier. Efterfølgende skulle det vise sig, at Sub Pops strategi ikke havde været så dårlig endda. Seattle-scenen var ved at vokse, og Sub Pop var en central placeret spiller i denne udvikling. Inden jul var alle 1.000 trykte eksemplarer udsolgt. Nirvana tjente ikke en øre, men det lød imponerende. Koncerterne blev voldsommere og mere intense og bedre besøgte, og den 28. oktober 1988 spillede Nirvana deres til dato mest prestigefyldte koncert, som support til heltene fra Butthole Surfers på Seattle Union Stadion. Kurt havde længe idoliseret forsanger Gibby Haynes, og bare det at kunne fortælle sine venner, at hans band havde åbnet for Gibby Haynes, var med til at styrke hans selvværd. Kurt Cobain skulle senere møde Gibby Haynes på et fatalt tidspunkt i sit liv.

About A Girl

Kurt var en glad mand ved årsskiftet 88/89, bandet havde langt om længe fået vind i sejlene. Soundgarden og Mudhoney var stadigt de absolut største navne på Sub Pop, men ikke desto mindre kom et fuldlængde-Nirvana-album på tale efter *Love Buzz*' relative succes, og Nirvana startede indspilningerne med Jack Endino på selveste juleaften. På den private front havde Shelli slået op med Krist. Tracy følte, at det svækkede fællesskabet omkring gruppen, hvor Kurt nærmere mente, at det gav Krist bedre tid til bandet. På trods af sin ubetingede kærlighed til Kurt begyndte Tracy at klage over hans manglende interesse for rengøring og orden og hans totale mangel på penge. Tracy truede med at slå op, hvor Kurt svarede, at så kunne han bare bo i sin bil, som han havde gjort det i lange perioder tidligere. Det blev dog ved truslerne, men Tracy havde mere i ærmet. Kurt havde nu skrevet sange om alt i hans verden – fra onani til mystiske fantasivæsener – alt undtagen hende. Ugen efter skrev Kurt en sang med hooklinen "I can't see you every night for free" med direkte henvisning til Tracys trusler om at smide Kurt ud, hvis ikke han fik et job, efter at have lyttet til *Meet The Beatles*-albummet nonstop det meste af natten. Krist og Chad spurgte efterfølgende, hvad sangen hed, og hvad den handlede om. "Det ved jeg ikke, den er 'about a girl'," svarede Kurt – og det blev titlen. Et kompositorisk vendepunkt for Kurt Cobain, der varslede en inderlig, rå, slæbende, kryptisk og melodisk lyd og ditto tekster, som få år senere skulle udkrystalliseres i sange, som gjorde ham til sin samtids største rockstjerne.

Bleach

I februar 1989 drog Nirvana af sted på turné til Californien, og ud gennem vinduet på bandbilen spottede Kurt en plakat for aids-forebyggelse med teksten "bleach your works" (rens dine værktøjer, red.), hvorefter han vendte sig om til Krist og Chad og sagde: "Bleach, det bliver titlen på vores album." En i bakspejlet skæbnesvanger reference. Den langtfra stimulansfrie Kurt Cobain havde på dette tidspunkt aldrig prøvet heroin eller haft en sprøjte i armen.
Bandet havde påbegyndt indspilningerne med Jack Endino 24 december 1988 og havde afsluttet den sidste indspilning 24. januar 1989. Endino skrev 30 timer på regningen, der lød på i alt 606,17$. Sub Pop var som så ofte før på fallittens rand, efter en større udgift på nu opløste Green Rivers ep *Rehab Doll*. Ingen i Nirvana havde den slags penge. Dylan Carson introducerede Kurt til en gammel ven, Jason Everman, som viste sig at have kendt Chad Channing fra 5. klasse. Han havde tidligere spillet med Dylan i flere bands, og havde på det seneste tjent kassen som fisker ved Alaska. Han havde ingen problemer med at låne sin gamle ven 600$, specielt ikke til at finansiere indspilninger, han selv syntes sparkede røv. Everman har i øvrigt til dato ikke fået sine 600$ tilbage. Til gengæld fik han en plads i Nirvana. Kurt havde længe følt, at hans guitarroller, kombineret med hans fysisk betonede optræden og krævende sang, udgjorde et behov for en ekstra guitarist. Som tak for lån blev Jasons navn skrevet på coveret til *Bleach*, selvom han ikke spiller en tone på pladen.
Bleach udkom i juni 1989 og var en noget splittet plade, der dels bestod af fire år gammelt materiale, dels af dugfriske sange, og stærkt melodiske numre klods op ad voldsom metal. Kurt beskrev selv *Bleach* som en blanding af seriøs dybde og klichéer. Men med et album i ryggen åbnede nye muligheder sig for Nirvana, selvom Sub Pop, til Nirvanas store fortrydelse, promoverede albummet minimalt.

Jasons exit

Med Jason Everman i bandet drog kvartetten Nirvana ud på sin første større USA-turné i deres slidte Dodge-varevogn. Udover baggearet var bagagerummet fyldt med en kasse tur-T-shirts med påskriften "Nirvana: Fudge Packin, Crack Smokin', Satan Worshipping Motherfuckers". Turen var planlagt til at vare to måneder og skulle føre bandet rundt over hele USA. Krist og Shelli var igen blevet kærester og havde svært ved at slippe hinanden, og det var samtidig Kurts længste adskillelse fra Tracy.
Bandet havde ingen manager, og Krist havde booket de fleste koncerter. De spillede i klubber over hele landet, for få, men ofte begejstrede mennesker. Turen var så "low budget", at bandet ofte sov i deres bil og aldrig tændte aircondition-anlægget under kørslen for at spare strøm og benzin. Kurt begyndte at blive mere og mere træt af Jason Everman med det lange krøllede hår. Han jagtede damerne, hvilket var stærkt imod Kurts og Krists temmeligt "gammeldags" idelaer – en rigtig musiker spiller for musikken, ikke for damer, fest og sprut. Faktisk holdt Kurt sig relativt stimulansfri på hele turen. Kurt tvivlede samtidigt på Jasons musikalske evner og mente ikke, at hans punkidealer var i orden. Det hele kulminerede, da bandet ankom til New York. En fuld mand erobrede under koncerten scene og en mikrofon. Jason smed ham brutalt ned fra scenen og jagtede ham efterfølgende blandt publikum. Dårlig stil efter Cobains værdiskala, med den konsekvens, at Jason og Nirvana var øjeblikkelig fortid. At Kurts store idoler – og Nirvanas senere tætte venskabsband – Sonic Youth var blandt publikum, gjorde ikke Evermans odds bedre. Men i Kurts velkendte konfliktsky tilgang til problemer fortalte han kun Krist om sin beslutning, hvorefter de to brugte bandets resterende penge på kokain. Jason og Chad fik kun at vide, at resten af turen var aflyst. Efterfølgende kørte bandet hjem til Seattle – en tur på 3.000 km. – ifølge Novoselic uden at mæle et ord til hinanden.

Romantik og konflikter

Kurt og Tracy gav hinanden en varm velkomst. Kurt havde savnet hende langt mere, end han først havde antaget, og en smag af romantik kom tilbage i deres forhold. Men efter to måneder alene havde Tracy sværere ved at leve med Kurts humørsvingninger og totale mangel på rengøring. I en note i august skrev hun til ham, at hun nægtede at bo i "Mughelvede" længere og flyttede igen til en etværelses lejlighed, med tilhørende garage, hvor Kurt reparerede de guitarer, han var begyndt at smadre som en del af Nirvanas sceneoptræden. I samme periode søgte Kurt for første gang lægelig hjælp mod sine tiltagende mavesmerter. Omgangskredsen var overbevist om, at det skyldtes hans dårlige kostvaner. Kurt var syletynd og gik ofte med flere par bukser og sweatre for at camouflere sin spinkle krop. Han spiste dårligt og aldrig grøntsager. Når Krist på tur forsøgte at overtale Kurt til at spise en salat, var svaret: "Jeg nægter at spise noget, der er grønt." Lægens behandling kunne ikke kurere Kurts mere eller mindre permanente mavesmerter. Det kunne de op til 20 andre læger/hospitaler – og tilsvarende diagnoser og behandlinger – som Kurt senere konsulterede, heller ikke. I 1991 fandt han for første gang et middel, som kunne lette smerterne, med fatale følger ■

nirvanatillæg s.01-24alt4 18/03/04 10:36 Side 9

VERDENSHERREDØMMET

Korthårede Kurt og Krist (Dave snyder med hestehale) med en af utallige guldplader for *Nevermind*, overrakt på Roskilde Festival 1992.

Grunge

Kurt og Nirvana var mildt sagt frustreret over Sub Pops mangel på økonomisk formåen og promotionmæssig opbakning af *Bleach*. Til gengæld viste makkerparret Poneman og Pavitt sig fra deres stærkeste side, da de charmerede og inviterede den engelske Melody Maker-journalist Everett True til Seattle. Han blev voldsomt begejstret for, hvad han så og hørte. Det var om noget med til at give den gryende Seattle-scene international bevågenhed, og ikke mindst eksponering i England og Europa. Han hørte en blanding af punk, garage-rock og metal, som han gav betegnelsen "grunge" – sandsynligvis en term, han havde lånt fra Mudhoney-forsanger Mark Arm, der havde brugt samme betegnelse i et lokalt Seattle-fanzine allerede tidligt i 80'erne. Everett True var ikke mindst begejstret for Nirvana og gav dem solid spalteplads. Noget, bandet opdagede, da de i sent i efteråret 1989 startede deres første Europa-turné med et andet Sub Pop-band, de vilde bysbørn fra Seattle, Tad. Et punkband navngivet efter gruppens ustyrlige og humørfyldte, 150 kg tunge sanger, den tidligere slagter Tad Doyle. Han startede hver eneste morgen med at brække sig ud af døren fra bandbilen. På alle mulige måder en vild, voldsom og ussel lavbudgettur, under overskriften *Heavier Than Heaven*, hvis ofte udsolgte steder til gengæld viste, at Nirvana var et større navn i Europa end USA. Ikke mindst takket være Everett Trues benarbejde.

Bersærkergang

Turen med Tad var kaotisk, men også en form for gennembrud for Nirvana. Europa var klar til den senere komplette invasion fra det nordvestlige hjørne af USA. På trods af Pavitt og Ponemans succesfulde markedsføring af lyden fra Seattle fik forholdet til Nirvana endnu et knæk. De fløj over til Rom for at se bandet og efter eget udsagn for at muntre grupperne op. For Nirvana var det en torn i øjet, at Sub Pop brugte penge på flyrejser og dyre hoteller, i modsætning til de kummerlige forhold, turen foregik under. Krist savnede Shelli voldsomt og drak og vandaliserede, og Kurt var stærkt humørsvingende. Han kunne sidde i timevis uden at sige et ord og sov så meget, han kunne komme til, men blev også mere og mere vild, ikke mindst på scenen. Under koncerten i Rom klatrede han faretruende 10 meter op i vejret på toppen af lydanlægget og annoncerede til det måbende publikum i mikrofonen: "I'm going to kill myself." Kurt hoppede ikke, men det tog lang tid, før han var tilbage så scenen. Urolighederne fortsatte i

nirvanatillæg s.01-24alt4-10.ps 16/03/04 12:10 Side 10

backstagerummet, hvor arrangøren klagede over, at en mikrofon var smadret. Prompte tog Kurt en mikrofon og smadrede den gentagne gange ned i gulvet, vendte sig mod arrangøren og sagde: "Se, nu er den i stykker."
På trods af alment kaos blomstrede såvel kreativiteten som populariteten for Nirvana. Kort inden afrejsen til Europa havde bandet indspillet friske Cobain-kompositioner som *Polly, Been A Son* (som handlede om fader Dons ønske om, at Kim var en dreng) og *Stain,* med producer Fisk. De to sidstnævnte endte på Sub Pop-ep'en *Blew*, sammen med titelnummeret og *Love Buzz*, udgivet i december 1989. Den legendariske engelske dj og radiovært John Peel hypede bandet kraftigt, *Bleach* strøg ind på den engelske indie-top 10, og Nirvana fik sin første forsidehistorie i Seattles musikmagasin The Rocket.

Tobi Vail
Tilbage i Seattle annoncerede Krist og Shelli, at de skulle giftes nytårsaften. Tracy og Kurt deltog, men havde ifølge Charles Cross i bilen nogle af deres forholds værste 30 minutter. Kurt og Tracy havde nu dannet par i tre år, og Tracy syntes, det var på tide, at de fulgte i Krist og Shellis fodspor. Kurt havde gentagne gange erklæret sin kærlighed til Tracy under Europa-turen, men ægteskab var ikke hans kop te. Noget var forandret hos ham, det vidste både Tracy og Kurt. Hun passede ham fortsat på mange måder som et barn. Kurt begyndte i stigende grad at få voldsomme og meget voldelige mareridt. Han følte sig jagtet af vampyrer og mennesker med knive og kunne vågne midt om natten, drivende af sved med tårer i øjnene. Tracy trøstede ham med moderlig kærlighed, strøg hans hår og fortalte, at hun aldrig ville forlade ham. Det samme kunne Kurt ikke sige til Tracy – han var ved at finde nye græsgange.
I Olympia var opmærksomheden pludselig rettet mod Kurt. Sub Pop begyndte at tale om et nyt album, og Nirvana var strøget op i toppen af den lokale alternative kulturelite, spillede udsolgte koncerter og tjente vanvittige 500$ på en koncert med The Melvins i Tacoma. Kurt kom tættere på den lokale rockguru Calvin Johnson og ikke mindst en pige i hans omgangskreds, Tobi Vail. Hun var tre år yngre end Kurt, hun var trommeslager, guitarist, fanzine-udgiver og punk-feminist (faktisk ophavskvinde til begrebet "riot grrrl"). Kurt forelskede sig hovedkuld i den tre år yngre Tobi og fortalte senere Dylan, at hun var den første pige, han havde været så nervøs for at møde, at det fik ham til at kaste op. Senere udødeliggjort i sangen *Aneurysm*, med hooklinen "Love you so much it makes me sick". Bandet spillede for stadig flere mennesker, men kemien fungerede ikke med Chad Channing. Kurt smadrede hans trommesæt efter en koncert. Ugen efter fyrede han såvel Chad – naturligvis ikke direkte, han ringede bare aldrig igen –som sin kæreste og forsørger gennem mere end tre år, Tracy Marander.

Smart Studio
Det turbulente privatliv virkede nærmere som en dynamo end som en dæmper på Kurt kreativitet. I denne periode blev grundstammen til *Nevermind* for alvor grundlagt. Den 2. april 1991 debuterede Nirvana live med *In Bloom* (portræt af Dylan Carlson) og tog derefter til Smart Studio hos Butch Vig i Wisconsin. Den senere Garbage-mand havde indspillet et hav af undergrundsplader i sit eget studie, bl.a. Smashing Pumpkins og Nirvanas venner fra Tad. Nirvana var specielt begejstret for lyden af albummet *Little Baby Buntin'* med bandet Killdozer, har Vig senere fortalt til GAFFA. Demobåndet, der indeholdt såvel *In Bloom* som *Breed*, vakte behørlig interesse i musikbranchen, og fra total undergrundsstatus var Nirvana pludselig et varmt navn for mange store pladeselskaber. I samme periode fik Nirvana sit første management, i form af Gold Mountain, med John Silva som bandets mand, anbefalet af Sonic Youth.

Dave Grohl
På turen med Sonic Youth havde de hyret Melvins' trommeslager, Dale Crover, som havde informeret Kurt om, at han korporligt ville slå ham halvt ihjel, hvis han smadrede hans trommesæt. Kurt nærede sig, og efter turen skulle Crover tilbage til Melvins, og Nirvana hyrede Mudhoney-trommeslager Dan Peters, som optrådte med Nirvana d. 22 september. Blandt publikum var en anden trommekandidat. Det var 21-årige Dave Grohl, som bandets gamle ven fra The Melvins, Buzz Osbourne, havde anbefalet. Grohl var meget imponeret over, hvad han hørte, og da han kort efter øvede med Kurt og Krist for første gang, vidste de begge instinktivt, at de én gang for alle havde fundet deres rette trommeslager. 20 dage efter at Grohl så Nirvana med Peters bag trommerne, spillede han sin første koncert med Nirvana.
Grohl kom oprindeligt fra Virginia, var glad og vild – og som Krist og Kurt også skilsmissebarn –og elskede sin mor højere end alt andet. Han var en vild og dynamisk trommeslager, der tidligere havde spillet i diverse punkbands, bl.a. Scream. Kurt og Dave fandt hurtigt sammen, de matchede musikalsk, energimæssigt og havde samme sans for humor. Dave tog med til England for at promovere *Sliver*-singlen, og bankede så hårdt i sættet, at han mere end én gang smadrede sine trommer. I starten boede han hos Krist og Shelli, men efter Englandsturen flyttede han ind hos Kurt, hvilket hjalp kraftigt på sidstnævntes humør.

Graffiti med følger
Kort efter begyndte Grohl at gå ud med Tobis veninde og bandkollega Kathleen Hanna fra Bikini Kill. Tit tog de fire ud sammen, og ifølge pigernes nabo Ian Dickson sagde de ting som: "Skal vi date Nirvana i aften?" Efter en særdeles våd og festlig aften hjemme hos Kurt tog Kathleen en dåse spraymaling og skrev "Kurt smells like teen spirit" på væggen. Hvad Kurt ikke vidste var, at Teen Spirit var en deodorant, og en deodorant, som Tobi brugte. Altså en indirekte hentydning til, at Kurt såvel bollede med som var afhængig af Tobi. Og i forhold til den moderlige Tracy var Kurt på hælene i forholdet til den unge hippe Olympia-tøs. Tracy var rasende over, at Kurt, uden at sige det, havde været sammen med Tobi i slutningen af deres forhold og lagde ham fuldstændigt på is. Og da Kurt blev dumpet af Tobi i november i 1990, en situation, han oplevede for første (og eneste) gang, gik han følelsesmæssigt i hundene. Personligt trist for Kurt, men rent kreativt en oplevelse, som manifesterede sig i sange, der siden hen er blevet globalt folkeeje. Selvom emnerne står i kø og overlapper hinanden på forunderlig vis, stinker *Nevermind* først og fremmest af den fortabte kærlighed til Tobi Vail, som i *Drain You, Lithium*, *Lounge Act* og *Smells Like Teen Spirit (*"She's overbored and self assured").
Nirvana var eftertragtet som aldrig før, men Kurt var fysisk og følelsesmæssigt til rotterne. Han havde i årevis leget med ord og identiteter – og ofte underskrevet sit navn "Kurdt", og efter tabet af Tobi begyndte et nyt begreb at dukke op i hans tætskrevne dagbøger: "Heroine".

Hey, jeg var på heroin i går!
Som kyndig rock 'n' roll-historiker var Kurt Cobain udmærket klar over den historiske forbindelse mellem kunstneriske ildsjæle og heroin, og hans tvistede stavemåde havde allerede fundet vej til en af hans bizarre tegninger tilbage i 8. klasse. Men i praksis noget, han tog konsekvent afstand fra på trods af hans ellers flittige brug af stimulanser. I 1987 ledte Jesse Reed og en ven efter heroin og blev på det nærmeste sortlistet af Kurt. Men efter at Tobi lagde ham på is i slutningen af 1990, fik piben en anden lyd. Kurt overvandt sin kanyleskræk og tog heroin for første gang kort efter. Han følte, at det såvel lettede hans hjerte- og mavesmerter som gjorde ham mere social. Dagen efter ringede han til Krist Novoselic og sagde: "Hey, jeg var på heroin i går!" Som en bedre storebror sagde Krist: "Lad være med det; se, hvad der skete med Andy Wood (sanger fra præ-Pearl Jam-bandet Mother Love Bone, som døde af en overdosis tidligere det år). Kurt afdramatiserede situationen, men reelt talte Krist for døve øren. Kurt blev hurtigt "hooked", og Tracy – som så småt havde tilgivet Kurt og gik til fester med ham – fandt ham, ikke specielt lang tid efter, liggende på gulvet med en flaske "bleach" (blegemiddel, red.) på bordet og en nål i sin arm.
Kurt lovede sine omgivelser, at heroin var en bi-ting, han kun ville bruge meget sjældent. Men faktisk gjorde stoffet ham mere social. Han tog sammen med sin gamle ven Jesse Reed til Aberdeen og besøgte dennes familie, som havde givet ham husly såvel som kærlighed i en periode, hvor han virkelig havde behov for det, og han ringede til sin far – deres første kontakt i mere end otte år.

Geffen
Musikalsk var Nirvana blevet et lokalt trækplaster, som ikke mindst interesserede pladeselskaber fra nær og fjern. Nirvana holdt møde med flere store selskaber, hvor Kurt generelt sad og holdt sin kæft og lod Krist føre ordet. Kurt havde tidligere offentligt tilkendegivet, at Nirvana aldrig ville signe med et multinationalt pladeselskab. Men Kurt vendte behændigt på en tallerken, og enden på det blev, at Nirvana skrev kontrakt med Geffen, igen anbefalet af vennerne i Sonic Youth, som de havde supportet på tur i august. Sub Pop kunne fornemme, at de var ved at miste en guldfugl og kom op med en 30-siders kontrakt, som bandet ikke ville underskrive. Som afslutning indspillede Nirvana singlen *Sliver* for Sub Pop – i en spisepause under Tads album-indspilning – plus at Sub Pop fik 75.000$ plus en royalty på 2 procent af de næste to album for Geffen. Nirvana selv fik et forskud på 287.000$. Nye takter.

nirvanatillæg s.01-24alt4-11.ps 16/03/04 12:10 Side 11

Indercoveret til *Nevermind* med klassisk fuck you-finger. Taget af fotograf Michael Lavine, der senere skød de legendariske billeder af Kurt med rødt "Kool Aid"-hår primo januar 1992.

Til gengæld var der pludselig mange kokke om gryden. Management og pladeselskab var imponeret over Butch Vig, men syntes, det var en umanerlig dårlig idé at sætte et – på det tidspunkt – så ubeskrevet undergrundsnavn til at indspille et fuldlængdealbum. Bandet stod stejlt på, at Vig skulle indspille. De respekterede ham som trommeslager, musiker og producer, kunne lide ham og troede på hans lyd og idealer. De fik langt om længe deres vilje, og Vig stod for samtlige indspilninger til *Nevermind*, hhv. i sit eget Smart Studio og i Van Nuys-studiet i L.A.

Uropførelsen

Inden Nirvana pakkede bandbilen for at mødes med Grohl for at indspille opfølgeren til *Bleach*, spillede de en koncert på OK Hotel i Seattle. Sent i sættet debuterede de med en sang, som Cobain tre uger tidligere havde spillet grundriffet fra for Krist og Dave. Teksten var langtfra færdig, og under koncerten mumlede Kurt sig gennem versene, men formen var klar – hårdt åbningsriff, stille vers og eksplosivt omkvæd. Ansvarlig promoter for Geffen, Sussie Tennant, var til stede og tabte som de fleste andre hagen: "Hvad var det?!" – en perfomance, der via super 8 i øvrigt er foreviget i Doug Prays film om Seattle-bevægelsen *Hype* fra 1996. Nummerets titel var *Smells Like Teen Spirit*.

Nevermind

Nirvana begyndte efterfølgende at indspille *Nevermind* med Butch Vig. GAFFA mødte samme Butch flere år senere i hans og Garbage-kammeraternes Smart Studio i Wisconsin, hvor bl.a. de endelige versioner af *Polly* og *Something In The Way* blev indspillet. Det var ikke længe siden, Vig sidst havde arbejdet med Nirvana, men de nye sange og den ny trommeslager slog benene væk under ham.

– Jeg var nærmest chokeret, da de spillede *Smells Like Teen Spirit* på den første øvedag. Vi vidste bare, at vi lavede en punkplade, men Kurts sange var virkelig stærke, og bandet var fuldstændig tændt. Og efter at Dave Grohl var kommet med i bandet, var der en helt anden dynamik i lyden. Jeg havde tidligere optaget dem med en anden trommeslager (Chad Channing, red.), men havde virkelig svært ved at få sangene til at lyde ordentligt. Efter at Dave kom med, var der pludselig en helt anden naturlig saft og kraft i musikken.

Nirvana havde stået op for Vig, og sympatien var gensidig, men Vig fortalte, at Kurt allerede dengang var et mærkeligt og humørsvingende bekendtskab:

– Du kan høre smerten, galskaben og vreden i Kurts stemme på samtlige spor. Hver eneste sang emmer af den samme nerve. Der foregår noget tidløst på *Nevermind*. Kurt var umådelig intens, han kunne være helt på toppen den ene time for at sidde i et hjørne uden at sige et ord den næste. Han havde meget store humørsvingninger og mærkelige idéer og reaktioner. Da vi indspillede *Something In The Way*, lå han f.eks. ned på en sofa.

Men indspilningerne kom i hus, og flere venner og bands mødte op i studiet. Det var klart, at noget specielt var under opsejling. En aften overnattede 22 mennesker i bandets tværelses lejlighed og en anden dag spillede Nirvana impulsivt support for vennerne i Fitz Of Depression, som var blevet snydt af en arrangør. Nirvana debuterede ved samme lejlighed *Come As You Are* og *On A Plain*. Kurt krævede, at entréindtægten gik ubeskåret til Fitz Of Depression.

Indspilningerne var færdige i juni 1991. Selskab og management var meget tilfredse med Vigs indspilninger, men ikke hans miks. Bandet var flade og udmattede, og på trods af stor skepsis lod de sig overtale til hot shot-mikser Andy Wallace. Hans vision var efter eget udsagn at få sangene til at lyde så "store og kraftfulde som overhovedet muligt". Kurt Cobain tog senere kraftigt afstand fra den efter hans udsagn "glamourøse" lyd. Men det er hævet over enhver tvivl, at Wallaces miks var en vigtig faktor i at gøre *Nevermind* til den musikalske knytnæve, den var og er.

Om *Nevermind* har Dave Grohl senere sagt til GAFFA:

– Det var en plade, der ændrede mit liv på en måde, som intet menneske nogensinde vil kunne forstå. Den ændrede min verdensopfattelse.

Hjemløs superstar in spe

Den efterfølgende tid havde Kurt travlt med at koncentrere sig om fotosessions, artwork og så videre, eller rettere alt andet end at betale sine regninger. Da han kom hjem til Olympia fra L.A. d. 29. juli, fandt han alle sine ejendele uden for sit hjem – han var smidt ud af udlejeren – og efterfølgende sov han i flere uger i sin bil.

Det var egentlig *Come As You Are* og ikke *Smells Like Teen Spirit*, som Nirvana havde de største kommercielle forventninger til, men sidstnævnte tiltrak sig i stigende grad opmærksomhed, og i august gik bandet i gang med at indspille en video til nummeret, hvor Kurt og instruktør Sam Barber var ved at flå hovedet af hinanden – resultatet blev Nirvanas og MTV's største succes gennem tiderne. Næste punkt på programmet var en 10-dages koncert tur med vennerne (og idolerne) fra Sonic Youth i Europa. Ved hjemkomsten skrev Kurt et brev (usendt, som utallige af hans øvrige breve) til sin ven Eugene Kelly fra gruppen The Vaselines om en mulig fælles turné. Brevet endte med ordene: "Jeg er blevet smidt ud af min lejlighed. Jeg bor i min bil, så jeg har ingen adresse. Men her er Krists tlf. nr. for beskeder. Din ven, Kurdt."

I samme uge spillede Nirvana for 70.000 mennesker på Reading Festival, og singlen *Smells Like Teen Spirit* var i butikkerne.

"Nevermind Triskaidekaphobia Here's Nirvana"

Fredag d. 13. september blev udgivelsen af *Nevermind* fejret med et vanvittigt release party i Seattle. På invitation stod "Nevermind Triskaidekaphobia Here's Nirvana". Bandet havde fået at vide af Geffen, at det var en afdæmpet affære, hvor de kunne invitere deres venner. Da Nirvana ankom til Re-bar, hvor festen blev afholdt, fandt de stedet pakket med industrifolk og med Nirvana-plakater plastret op overalt. Pinligt i forhold til Kurts punkidealer, ikke mindst foran alle hans hippe venner fra Olympiascenen. Bandet havde smuglet en toliters flaske Jim Beam med – hård spiritus kunne ikke serveres grundet staten Washingtons skrappe alkohollovgivning – og flere blev hurtigt særdeles stive. Først hev band og venner alle plakater ned fra væggene, kort efter startede Krist og Kurt en regulær madkamp, og ikke længe efter fløj maden rundt overalt i lokalet. Mere end én forretningsmand forlod senere klubben med guacomolo og æg drivende ned ad jakkesættet. En vagtmand tog korporligt og smed urostifterne, Kurt, Krist og Dave, ud af salen – uvidende om, at det var de selvsamme personer, festen blev holdt for. Festlighederne fortsatte hos en bekendt, men stedet blev evakueret, efter at Kurt havde sat gang i brandalarmen. Band og venner fortsatte hjemme hos Geffen-promoter Sussie Tennant, hvor Kurt klædte sig i dametøj, som han senere sov i under en Patti Smith-

nirvanatillæg s.01-24alt4-12.ps 16/03/04 12:12 Side 12

Gorm Valentin fanger Kurt Cobain i et koncentreret øjeblik på Roskilde Festival, 26. juni 1992.

plakat. En af aftenens sidste begivenheder var, da Kurt fra stuevinduet overdængede Sub Pop-chef Bruce Pavitt – som brækkede sig af druk nede på gaden – med æg. Næste morgen annoncerede Kurt, at han og Dylan ville bruge dagen på at skyde huller i en pakke toast og bagefter spise dem.

Courtney Love

Det var et hårdt slag for Kurt at blive dumpet af Tobi Vail, men de forblev venner og talte både dengang og senere om at lave et fælles musikalsk projekt – det blev i øvrigt aldrig realiseret. Kurt skrev i denne periode flittigt usendte breve i sin dagbog til Tobi, som han fortsat erklærede sin kærlighed. Men allerede her har han nok begyndt at have en anden kvinde i tankerne. Courtney Love var på dette tidspunkt et kendt ansigt i undergrunden. Hun var forgrundsfigur for 3/4-pigepunkbandet Hole og havde desuden medvirket i et par film i mindre roller. Kurt og Courtney mødtes første gang d.12. januar 1990 på en natklub i Portland i forbindelse med en Nirvana-koncert, og 30 sekunder efter lå de i brydekamp på gulvet. Courtney konfronterede Kurt med, at han lignede sangeren i Soul Asylum, og Kurt kvitterede med at tage brydetag og lægge hende ned på gulvet. Der skulle gå næsten halvandet år, før de mødtes igen, men i mellemtiden havde begge været opmærksomme på hinandens eksistens. Dave Grohl begyndte at gå ud med Courtneys veninde Jennifer Finch, og Nirvana-drengene blev herefter et flittigt emne. Kurt fik øgenavnet "Pixie meat", dels grundet hans idolisering af Pixies og dels hans diminutive størrelse. Da de mødtes ved punkbandet L7's koncert i maj 1991, var Courtney stadig on-and-off kæreste med Billy Corgan fra Smashing Pumpkins, som også først for alvor brød igennem et par år senere.

Courtney og Kurt forstod instinktivt hinanden og havde også fælles referencer. Courtney fortalte, at Hole lige var færdig med at indspille albummet *Pretty On The Inside* med Sonic Youths Kim Gordon som producer. Kurt fortalte langt mere om Nirvanas indspilninger, end han gjorde til andre i den periode, og efter deres første tætte møde sagde Kurt til sin ven Ian Dickson: "Jeg har mødt den cooleste pige i hele verden." Der skulle gå fem måneder, før de mødtes igen, men i mellemtiden havde de to opretholdt en særdeles tæt telefonkontakt.

Sensationen

Geffen havde en god, men ikke helt realistisk vurdering af sit nye band. Marketingafdelingen mente, at 50.000 solgte kopier ville være et realistisk resultat. Sonic Youth havde solgt 118.000 kopier af *Goo*, og nåede Nirvana halvdelen, var alle glade. *Nevermind* udkom d. 24. september, og Geffen havde trykt i alt 46.251 eksemplarer af pladen. At det var i underkanten, blev varslet allerede ved en pladebutik-liveshowcase, hvor 200 "kids" troppede op, mod de forventede 50. Historien var den samme overalt, salget oversteg langt forventningerne. To uger efter udgivelsen strøg albummet ind på Billboard-listen som nr.144 og efter fire uger var den gået op som nr. 35. Et ryk, der vel at mærke skete uden marketingmæssig promovering fra Geffens side Det, skulle det vise sig, urealistisk lave førsteoplag betød, at pladen var udsolgt fra alle forretninger i adskillige uger.

Videoen var blevet sendt til MTV tidligt i september og mødte pæn modstand. Den 22-årige medarbejder Amy Finnerty var derimod så overbevist om videoens kvalitet, at hun truede med at opsige sit job, hvis ikke stationen viste den. Hun fik sin vilje, og i starten røg den på MTV's alternative program "120 Minutes". Første gang Kurt så den, var på et hotelværelse i selskab med Amy Finnerty, og han ringede prompte til sin mor og sagde jublende: "Se, jeg er på skærmen", og 10 sekunder senere: "Se, der er jeg igen" osv. I samme periode turnerede Nirvana i USA, og Kurt begyndte at småkæreste med en countrysangerinde, han havde mødt i Boston, Mary Lou Lord. I takt med turen steg Nirvanas og ikke mindst *Smells Like Teen Spirit*'s popularitet voldsomt, men indvendigt voksede raseriet, stofproblemerne og frustrationerne, paradoksalt i takt med at Kurt var ved at indfri sit livs drøm.

Fra Billy til Kurt

Courtney Love fløj til Chicago 12. oktober, men fandt Billy Corgans seng okkuperet af en anden kvinde. Hun forsvandt og brugte sine sidste 10$ på en taxa til den lokale klub, Metro, hvor hun til sin overraskelse opdagede, at Nirvana var på plakaten. Hun nåede at se det sidste kvarter af koncerten, hvor Kurt bl.a. smadrede Grohls trommesæt. Kurt var et mysterium for hende, fortæller Charles Cross. Hvad var det, der gjorde denne dreng så rasende? Og Courtney var tiltrukket af det uforklarlige og paradoksale. Courtney havnede efter koncerten i backstagerummet og senere på Kurts hotelværelse. Såvel emotionelt som seksuelt matchede de to eksemplarisk. Courtney var den første pige, Kurt fortalte om en række traumatiske barndomsoplevelser. Da Courtney tilsvarende fortalte om en barndom med omsorgssvigt, flytten frem og tilbage mellem skilte forældre og problemer på skolebænken, var det for Kurt som at møde sin kvindelige modpart. I såvel Kurt som Courtneys omgangskreds var der udpræget skepsis omkring det eksplosive par, men internt matchede kemien perfekt.

Kærlighed og H

Nevermind og Nirvanas succes gik kun én vej – opad – men på turen blev bandet mere og mere vilde – værste tilfælde var, da Kurt med sin guitar smadrede en scenemedarbejders hoved til blods, i forbindelse med Kurts crowdsurfing (foreviget på videoen *Live! Tonight! Sold Out*!!). Tourmanageren måtte ofte hive tegnedrengen op af lommen for at betale for de fysiske skader, som bandet forvoldte. Samtidig var Kurt begyndt at kommunikere mindre og mindre med Krist og Dave. Kurt og Courtney mødtes igen til et stemmeretarrangement i L.A. og lignede det ultimative rock-celebrity-par. Senere på aftenen bag lukkede døre tog sagerne en anderledes fatal drejning, da Kurt for første gang foreslog, at de tog heroin sammen. Courtney havde haft problemer med afhængighed tilbage i 1989, men havde kvittet via gruppeterapi og buddhistisk chanting, hvorimod Kurt var ved at være oppe på et dagligt forbrug. Efter lidt

Nirvana med BMG. Fra venstre: Susanne Kier, Nirvana, Annetta Elmo og Christina Utzon.

betænkningstid accepterede Courtney tilbudet. Godt stenede senere på aftenen gik de to en tur. Kurt fandt en død fugl, samlede tre fjer og sagde til Courtney: "Den er til dig, den er til mig, og denne er til det barn, vi skal have sammen."
Den 29. oktober sagde Sussie Tennant: "Tillykke, *Nevermind* er gået guld." En milepæl, som dog ikke interesserede bandet meget. "Jeg var temmelig ligeglad," fortalte Novoselic senere Michael Azzerad. Bandet var mere oppe på hjemkomsten, Halloweenkoncerten i Seattle. Nu med Mudhoney og Tobi Vails Bikini Kill som support – rollerne var byttet om. *Nevermind*-Europa-turnéen blev skudt af umiddelbart efter.

På toppen af Billboard

Nirvanas popularitet rykkede for alvor i juletiden 1991. Men de var ikke det eneste rockband, som havde vind i sejlene. To af tidens andre kometer, debutanterne fra Pearl Jam og fantastisk revitaliserede Red Hot Chili Peppers, stormede tilsvarende opad på tidens hitlister. Denne dræber-trio optrådte sammen nytårsaften 1991 i Cow Palace, San Francisco. Pearl Jam åbnede, Nirvana var nr. to, og Red Hot Chili Peppers lukkede den legendariske koncert. Eddie Vedder & Co. startede med at spille en bid af *Smells Like Teen Spirit* med kommentaren: "Husk, vi spillede den først." Nirvana, på toppen af deres livemæssige formåen, fulgte efter med et vildt, eksplosivt og dynamisk sæt, som bl.a. inkluderede 10 minutters instrumentsmadring. Ifølge øjenvidner var Red Hot Chili Peppers kommet på lidt af en opgave som hovednavn. Nirvana var d. 31.12.91 planeten Jordens største rockband. En status, som manifesterede sig særdeles håndgribeligt to dage efter. Sussie Tennant kunne her fortælle bandet, at *Nevermind* i den følgende uge ville figurere som nr. 1 på Billboards salgsliste foran Michael Jackson *Dangerous*. Efterfølgende har flere hårde rockplader indtaget denne lukrative position, men at en larmende, aggressiv punkplade på dette tidspunkt kunne indtage verdens vigtigste hitlistes førsteplads, var ikke kun et sensation – men et vink med en vognstang om, at musikkulturen havde flyttet sig med syvmileskridt. Undergrund var blevet mainstream. Alle ville have Nirvana, men Nirvana ville ikke alle. Axl Rose fra Guns N' Roses pressede som sindssyg for at få Nirvana til at spille til sin 30-års fødselsdag, og der blev tilsvarende lagt stort pres på Nirvana for at spille sommerturné med netop Guns N' Roses og Metallica. Nirvana nægtede. Ifølge Michael Azerrad ville de hellere dø end at blive set på scenen sammen med Guns N' Roses.

Ik' kun saftevand

Ud over Billboards topspot gik Nirvana nr.1 i 10 lande og top tre næsten overalt. Men det var ikke kun pladeslaget, som gik fremad. Såvel Kurt som Courtney var nu alvorligt på sprøjten. På trods af, at misbruget efterhånden havde fundet sted over et godt stykke tid, var det først i de tidlige januardage, at det gik op for Dave Grohl, at Kurt og Courtney var "fucked up". D. 10. januar spillede Nirvana i programmet Saturday Night Live og tog senere en legendarisk fotosession med Michael Lavine. Kurt havde farvet sit hår rødt med Kool Aid (saftevand) og var ekstremt påvirket (bl.a. på forsiden af Michael Azerrads bog *Come As You Are*). Krist vidste også, hvor det bar hen med hans gamle ven. Sikkert halvt for at vise Kurt sin kærlighed og for at drille de homofobiske amerikanske bedsteborgere i prime time afsluttede han Saturday Night Live-sendingen med at give såvel Dave som Kurt et ordentligt smækkys på munden. Nirvana spillede efterfølgende live på MTV – til en koncert, hvor bl.a. Kurts mor Wendy var blandt det lille indbudte publikum. Dagen efter gav Kurt og Courtney et interview til magasinet *Sassy*, hvor de udbasunerede deres massive kærlighed. Kurt vægtede, at han ville sikre sig, at de var trygge og sikre, havde penge nok i banken og råd til at købe et hus. Hvad han ikke vidste var, at Courtney allerede var gravid.

Da Nirvana langt om længe besøgte Danmark i forbindelse med Roskilde Festival 1992, viste pladeselskabet BMG sig fra sin kreative side. Den danske afdeling havde til lejligheden produceret *Nevermind*-børne-T-shirt + guldindfattet pin med samme baby-motiv. Øverst Nirvanas danske Grammy-statuette, for "Bedste Nye Udenlandske Band 1992. Nederst dansk guldplade for salget af *Nevermind*.

Efterspørgslen på Nirvana var enorm, men bortset fra et par koncerter i Australien aflyser Nirvana alt i denne periode. Specielt Krist og Shelli begyndte nu direkte at arbejde på at få Kurt afvænnet. Men de gode intentioner havde ikke den tiltænkte effekt. Courtney var mindre afhængig og kvittede stofferne i en længere periode, hvilket Kurt ikke magtede, på trods af at han ofte sagde – og forsøgte – det modsatte. Til sit forsvar sagde Kurt, at det var det eneste, som kunne lindre hans livslange permanente mavesmerter, og at stofferne gjorde ham mere social. Det sidste havde været rigtigt i en periode, men i denne periode blev nogle sår i bandet grundlagt, som aldrig for alvor blev helet.

Hr. og fru Cobain

Hvad folk omkring bandet længe havde anet, stod lysende klart d.24. februar på Hawaii: den var helt gal

nirvanatillæg s.01-24alt4-14.ps 16/03/04 12:16 Side 14

mellem de to gamle fæller, Kurt Cobain og Krist Novoselic. To dage efter Kurts 25-års fødselsdag blev Kurt og Courtney hr. og fru Cobain på Hawaii. Dylan Carlson var forlover, og Dave Grohl var blandt gæsterne, men det var Krist og Shelli ikke.

Nevermind solgte fortsat voldsomt, og singlen *Come As You Are* fulgte fint op på *Smells Like Teen Spirit*'s succes. Men på samme måde, som Kurt var ved at distancere sig fra sine medspillere internt, havde han også særdeles travlt med at distancere sig eksternt. Kurt udbasunerede sin såkaldte punketik og gik til angreb på de bands, han blev sammenlignet med, og som efter Kurts mening ikke levede op til samme. Som nævnt ville han ikke røre Guns N' Roses med en ildtang, og han proklamerede gentagne gange, at han ville have en T-shirt produceret af Grateful Deads Jerry Garcias blod. Fjendskabet med den oprindelige fan Axl Rose eskalerede og var senere på året tæt på en voldelig udgang (MTV Awards, hvor Courtney og Axl åbenlyst provokerer hinanden), men mest konkret i forhold til bysbørnene fra Pearl Jam.

Seattle-disharmoni

Begrebet "grunge" var blevet allemandseje, og byen Seattle var blevet verdens ubetinget førende rock 'n' roll-centrum. Ud over Nirvana havde Soundgarden og Alice In Chains stor succes, og bands som Mudhoney og Screaming Trees m.fl. havde solidt globalt fodfæste. Fra supporttjansen nytårsaften eksploderede Pearl Jams succes, og efterhånden ikke kun matchede, men overhalede deres debutalbum *Ten Nevermind*'s vanvittige salgstal (de to albums solgte respektive over 13 og 10 millioner eksemplarer), og året efter var Pearl Jams *Vs.* i en helt anden popularitetsliga end *Nevermind*'s efterfølger *In Utero)*. Kurt gik flittigt til angreb på Eddie Vedder & Co., mest eksponeret i en forsidehistorie med Rolling Stone i april 1992, hvor Kurt var iført en T-shirt med påskriften "Corporate magazines still suck". Han udtalte i artiklen, at han så det som sin pligt at advare "kids" mod falske "cock rock"-bands som Pearl Jam, der ikke var tro mod deres idealer, men bare var ude på at score kassen ved at ride på en popularitetsbølge. Et angreb, der ramte Pearl Jam som en knytnæve. I første omgang valgte bandet den humoristiske respons ved at indflette begrebet "cock rock" på bagsiden af deres tur-T-shirt. Senere blev Kurt og Eddie – som faktisk overhovedet ikke kendte hinanden – forbrødret. Ved årets MTV Awards hev Courtney Love spontant Eddie Vedder ud på dansegulvet og dansede ømt med ham til Eric Claptons *Tears In Heaven*. Kort efter sluttede Kurt sig til de to i dansen, kiggede Eddie direkte i øjnene og sagde, at han stadig syntes, at Pearl Jam "sucked", men at Eddie var en respektabel, medfølende og ærlig person.

Ude af proportioner

Kurts skarpe udfald mod Pearl Jam, som aldrig havde proklameret at efterleve Kurts "punketik" (men ikke desto mindre i praksis var, og er, det band, som mest konsekvent gjorde og gør det) og en række andre grupper, illustrerer i bakspejlet det massive pres, der hvilede på ham. GAFFA talte i 2002 med Pearl Jam-guitaristerne Mike McCready og Stone Gossard, som satte konflikterne og tiden i relation på følgende vis:

– Det gjorde ondt, da Kurt kaldte os "corporate rock", hvilket blev blæst kæmpestort op i medierne. Jeg kunne enormt godt lide bandet Nirvana. Så det sårede mig meget og lærte mig, at det ikke var noget, jeg skulle udsætte andre grupper for. Vi reagerede aldrig på det, selvom jeg virkelig havde lyst til det indimellem, fortæller Mike McCready og fortsætter:

– Det er den samme slags sladder, som finder sted i små byer, hvor der er mange bands, men i denne specielle situation var pressen til stede for at opsnappe hvert et ord, der blev sagt. Alle fyrer hver dag lort af, som man ville blive flov over at se på tryk. Vi skulle alle vænne os til den massive eksponering og opmærksomhed. Jeg tror, Kurt har haft det meget på samme måde. Bare hele den omstillingsproces med at give interview og vænne sig til alle folks spørgsmål, som tit var om andre bands. Jeg kan se, hvor let det må at være for ham at fyre alle de ting af. Det var en slags mediepisserende. Og så var der også noget rigtigt i det, han sagde – om vi så var det rene gift, som han nærmest udtalte, er så en anden sag. Men måske var det en god erfaring for os, det lærte os at blive mere forsigtige.

Paradokset Kurt Cobain

Kurts udfald mod andre bands var såvel paradoksale som karakteristisk for hans kamæleonagtige tilpasningsmanøvrer. Charles Cross – som brugte fire år på *Heavier Than Heaven* og foretog mere end 400 interview – afslører til fulde disse modsætninger. Kurt fortalte vidt og bredt, at hans første koncert var med punkikonerne Black Flag, men alle Kurts klassekammerater husker tydeligt den lykkelige teenager, som kom i skole dagen efter sin første koncert med mainstream-rockerne Sammy Hagar With Quarterflash, som Kurt elskede. Kurt Cobain boede aldrig under nogen bro i Aberdeen og fortalte aldrig, at han mødte Krist Novoselic i en kirkeungdomsgruppe. Og den succes, han gav udtryk for kom særdeles ubelejligt og generende, var derimod nøje planlagt og indstuderet, ned til detaljer, som hvordan han skulle skjule sit ansigt, når han, tilsyneladende, var generet af fotografernes blitzlys. Offentligt klagede han over MTV's overeksponering af ham og Nirvana, samtidig med at han evindeligt ringede til sine managere og klagede over, at Nirvana ikke blev spillet nok på samme kanal. GAFFA interviewede Kurt Cobain-specialisten Charles Cross, som opsummerede Cobains forhold til alternative punkidealer modsat kommerciel succes på følgende vis:

– Det kommer tydeligt frem i min bog, at Kurt havde tusindvis af chancer for ikke at blive berømt, men hver eneste gang valgte han den anden, som gav ham mere berømmelse og større succes. Men han var dygtig til at få det til at se ud, som om succesen var kommet ved et ubelejligt tilfælde – det gjorde den ikke.

Tæt på opløsning

Kurt brugte foråret på diverse forsøg på at blive clean – uden videre held – og uden at klinke skårne mellem bandmedlemmerne. Kurt bragte yderligere brænde på det interne bandbål ved at kræve, at royalty-satserne blev ændret drastisk i egen favør. Oprindeligt var royaltysatserne på *Nevermind* delt ligeligt mellem Novoselic, Grohl og Cobain – med sidstnævntes fulde samtykke. Kurt, der tidligere havde nægtet at modtage penge for bandets koncerter, havde nu en ganske anden opfattelse af situationen, i takt med at millionerne for *Nevermind* væltede ind. Om Courtney Love har spøget i kulissen – hun har senere, som det nok skulle være en del bekendt, ført retssag mod Grohl og Novoselic omkring ophavsrettighederne til Nirvanas sange – bliver hverken berørt af Azzerad eller Cross. Men helt konkret krævede Kurt, at 75% af de musikalske og 100% af de tekstmæssige rettigheder tilfaldt ham, og han ville have dem med tilbagevirkende kraft. Novoselic og Grohl var rasende, og Dave udtalte "at hvis dette var et tegn på, hvilket røvhul Kurt var ved at blive, så var han den, der var skredet." Managere og folk omkring bandet prøvede at mægle i konflikten som en uge i marts var en hårsbredde var at splitte Nirvana for tid og evighed. Til sidst fik Kurt sin vilje med den konsekvens, at det fælles kammeratskab i bandet var stærkt forværret, for aldrig for alvor at blive helet igen. Trods heroin og interne og eksterne stridigheder kom Nirvana på scenen igen, *Nevermind* solgte fortsat i spandevis, og *Come As You Are* klarede sig glimrende som single- og videoopfølger til *Smells Like Teen Spirit*.

Roskilde 1992

Der stod Seattle på alle rockplakater i 1992. Også på Roskildes. Hovednavnene på årets festival var Seattle-rivalerne Pearl Jam og Nirvana. I øvrigt den eneste koncert, Nirvana nåede at spille på dansk grund – få timer efter at Danmark vandt EM i fodbold over Tyskland d. 26. juni 1992. En historisk koncert foran 60.000 mennesker på Orange Scene, der dog led under for lav lyd og et vist koncentrationssvigt hos publikum, grundet den sindsoprivende fodboldsejr. Men Nirvana leverede varen og var faktisk helt til at tale med, inkl. ægteparret Cobain, fortæller Susanne Kier, daværende dansk label-ansvarlig for BMG/Geffen.

– Vi havde tidligt fået et promo-bånd med Nirvana, men specielt vores salgsafdeling troede ikke på, at det var muligt at sælge i Danmark. Men da Nirvana var booket til en koncert i København i slutningen af '91 – som senere blev aflyst – udgav vi pr. automatik *Nevermind* i Danmark. Først gik det rimeligt, men omkring juletid gik det fuldstændig amok. Da Nirvana endelig blev booket til Roskilde, var vi noget skeptiske. Der havde været mange aflysninger, og vi vidste, at der var problemer. Men det gik, da de kom. Courtney og Kurt virkede påvirkede, men han var stille og rolig. Lidt genert og sky, men også venlig og reserveret. Jeg mener, at Dave og Krist gik rundt på pladsen bagefter, hvor Kurt og Courtney vist ret hurtigt forsvandt.

Faktisk var Nirvana i godt humør. Ganske overraskende gav bandet et længere interview til såvel MTV som DR's Kenan Seeberg og lod sig fotografere med dansk guldplade for salget af *Nevermind*, hvilket slet ikke var lovet på forhånd. En goodwill højst sandsynligt høstet via Susanne Kier og kollegaen Christina Utzons benarbejde i taxien fra lufthavnen.

– Vi kom til at sidde i taxa sammen med Courtney Love i taxaen. Hun var gravid i ottende måned, og vi havde begge små børn, så børnesnakken gik flittigt og flydende, fortæller Susanne.

Halvanden måned efter var familien Cobain blevet til tre, med medier og myndigheder – og overskuelige problemer – på nakken ■

nirvanatillæg s.01-24alt4-15.ps 16/03/04 12:16 Side 15

DØDSRUTEN

Nirvana i et afslappet øjeblik ca. ved årsskiftet 92/93. Novoselic bibeholdt det korte hår fra *In Bloom*-videoen, for aldrig at lade det vokse ud igen.

Frances Bean Cobain blev født d. 18. august 1992, på Cedars-Sinai Medical Center i Los Angeles. Kurt havde længe haft mareridt om en baby med finner, og da moderens fysiske tilstand, og levevis, før og under graviditeten ikke kan siges at have været eksemplarisk, kom det som en enorm lettelse for forældrene, da lægen annoncerede, at hun var sund og rask og responderede helt normalt som andre babyer. Fødslen havde dog været knap så idyllisk. Kurt hospitalsafvænning gik dårligt, og han tilbragte det meste af tiden med at sove eller at brække sig. Så da Courtney lå og kæmpede med de afgørende veer, måtte hun samtidig masere Kurts mave og holde ham i hånden, mens han brækkede sig. Da han var ved at besvime, råbte hun: "Fuck, du forsvinder ikke og lader mig klare det her alene, fuck you!" Øjeblikket inden Frances hoved så verdens lys for første gang, besvimede Kurt. Senere holdt han sin nyfødte datter, et øjeblik, som han til Michael Azzerad beskrev som et af sit livs lykkeligste og mest skræmmende.

Pagten

Familien Love-Cobain kunne dog ikke fejre de nybagte barselsdage i fred og ro. Dagen efter Frances' fødsel stak Kurt af fra hospitalets afvænningsafdeling, købte heroin af en pusher og vendte tilbage til Courtney med en ladt pistol. Han mindede Courtney om deres fælles løfte om at ende deres liv i dobbelt selvmord, hvis nogen tog deres baby fra dem. Hole-guitarist og parrets tætte ven, Eric Erlandson, fik dog overbevist dem om, at det ikke just var til Frances' bedste. Kurt tvivlede seriøst på, at han kunne kvitte heroin, og Kurt og Courtneys odds for at kunne beholde deres nyfødte datter var tvivlsomme. Stofmisbruget, specielt hos Kurt, havde stået på længe og var gået fra at være en hemmelighed, over en mistanke og til i stigende grad et presse- og myndighedsemne, som ikke var til at komme uden om. Værre endnu var moderens position. Courtney havde ikke været stoffri under hele graviditeten, men langtfra så langt ude som Kurt. Men hun var moderen, der bar fosteret, og en artikel publiceret i det amerikanske dameblad Vanity Fair i samme uge, som Frances

nirvanatillæg s.01-24alt4-16.ps 16/03/04 12:17 Side 16

Nirvana 1993. Kaos, overdoser og konflikter, men fortsat leverandører af vital, aggressiv og kompromisløs rock'n'roll.

blev født, skulle vise sig skæbnesvanger. Journalisten Lynn Hirschbergs interview bar overskriften "Strange Love" og indeholdt citater, der angiveligt skulle påvise, at Courtney var på heroin de første to måneder, efter at hun havde fået at vide, hun var gravid. Det fik Los Angeles Department Of Childrens Services til at undersøge, hvorvidt Frances skulle tvangsfjernes fra forældrene, hvilket hun blev i en periode.

Vanity Fair-artiklen ramte Kurt og Courtney som en atombombe. Verden var i oprør, og artikler med overskrifter som "rockstjerne-baby født som junkie" dukkede op overalt og var det foretrukne emne fra tesaloner, over arbejdspladser til selvfølgelig i rockverdenen. Selv Nirvanas gamle gode ven, Axl Rose, gav sit besyv med til den lykkelige begivenhed fra scenen:

"Kurt Cobain er en fucking junkie, og han har en junkie-kone. Og hvis barnet er født deformt, mener jeg, at de begge skal sættes i fængsel."

Dødstrusler

Kurt var tilsvarende direkte i sin håndtering af situationen og udtalte blandt andet offentligt til Azzerad om Lynn Hirschberg, at "først tager jeg hendes hund og skærer dens indvolde ud foran ansigtet af hende, så skider jeg ud over hele hendes krop for til sidst at dræbe hende." Under Courtneys barselsophold blev hospitalet belejret af den internationale sladderpresse, som havde fundet et nyt yndlingsoffer. Kurt og Courtney havde rigeligt at gøre med at hyre dyre advokater, som kom på voldsomt arbejde – blandt andet fordi Kurt indtalte utvetydige dødstrusler på Hirschbergs telefonsvarer. Midt i tumulten optrådte Nirvana alligevel på årets Reading Festival, ifølge Novoselic Nirvanas bedste liveshow det år. Rygterne svirrede om død og opløsning som aldrig før. Symptomatisk blev Kurt skubbet på scenen i kørestol og paryk (billedet kan ses på *In Utero*-coveret), bandet jokede på scenen om, hvorvidt det var deres sidste koncert eller ej, og Kurt dedikerede *All Apologies* til sin kone og nyfødte datter. Få dage efter tvangsfjernede myndighederne Frances og beordrede, at Kurt skulle indlægges til 30 dages afvænning.

Livepower intakt

Familien Cobain er samlet til MTV Awards igen d. 9. september, hvor Nirvana truer med at spille *Rape Me* frem for *Smells Like Teen Spirit* eller til nød *Lithium*. Efter timers krisemøder slår Nirvana de indledende akkorder an til *Rape Me,* MTV er en hårsbredde fra at slå over til et reklamespot, hvorefter Nirvana går over i *Lithium*. Samme aften er det ved at ende voldeligt mellem Nirvana og Axl Rose, da Courtney siger: "Hey Axl, vil du ikke være gudfader til vores baby?" og jorder hans modelkæreste verbalt, hvorefter Axl henvendt til Kurt siger: "Shut your bitch up." Samme aften danser Courtney, Eddie Vedder og Kurt, som beskrevet tidligere, arm i arm til *Tears In Heaven*. To dage efter spiller Nirvana en hæsblæsende hjemkomst-koncert på Seattle Center Coliseum, med Hel-

nirvanatillæg s.01-24alt4-17.ps 16/03/04 12:18 Side 17

met og Fitz Of Depression under overskriften "Banned for life" (På samme sted var Kurt og Krist tidligere røget på stedets "udelukket på livstid"-liste på grund af ballade). Så midt mens helvede brager løs på alle kanter for Nirvana, spiller de dynamisk, kontant og fantastisk som aldrig før og viser, at de fortsat hører til blandt verdens ultimative rockelite. Og nu med flere nye sange på repertoiret. Forarbejdet til det, der skulle udmønte sig i *In Utero*, var ved at tage form i Kurt Cobains kaotiske liv.

Familiesammenkomsten

Efter koncerten indtraf en særpræget familiebegivenhed. Trods problemer i opvæksten og trods sit had til stedfar Pat O'Connor var Kurt tæt på sin mor, Wendy, og specielt sin søster Kim. De befandt sig alle sammen med Courtney, Frances og Kurt i backstagerummet. Efter Kurts telefonsamtale med sin far, Don, 18 måneder tidligere, havde Kurts far utallige gange prøvet at komme i kontakt med sin søn uden held. Det lykkedes denne aften, uden at nogle af de andre familiemedlemmer, inklusive Kurt, vidste, at Don overhovedet var til stede ved koncerten. Pludselig stod Don, Wendy, Kurt og Kim ansigt til ansigt for første gang i 17 år. En mærkelig situation, hvor Don ligeledes mødte sin svigerdatter og sit barnebarn for første gang. Kurt får fortalt sin fader, at han ikke længere hader ham, men at han heller ikke længere har noget at sige til ham (læs: ikke ønsker at se ham igen) – hvilket senere formuleres direkte i *In Utero*'s åbningsnummer *Serve The Servants*. Men rent faktisk kommer Kurt igen i noget tættere kontakt med Don i den sidste tragiske del af hans liv.

Efteråret går med, at Kurt indspiller 10 minutters besynderlig støj, hvor beat-poeten William S. Borroughs reciterer poesi, betitlet *The "Priest" They Called Him.* Nirvana spiller en uannonceret koncert i Bellingham, to timer nord for Seattle, som support for Mudhoney. Kurt optræder med Sonic Youth og Mudhoney, og Courtney spiller en solokoncert. Kurt begynder gentagne gange at ringe folk op midt om natten, bl.a. hans gamle ven Jesse Reed og tante Mari, ofte med de mærkeligste idéer. Eksempelvis vil han udgive en plade med sin tante. Courtneys lægejournal viser, at hun har været stoffri over en længere periode, og udsigterne til at kunne beholde Frances ser bedre ud trods pressens tiltagende skandalisering af familien Cobain. Det rygtes, at to Seattle-baserede britiske journalister arbejder på en uautoriseret Nirvana-biografi. Medforfatter Victoria Clarke modtager efterfølgende særdeles skarpe trusler over telefonen fra såvel Dave Grohl, Kurt og Courtney som Kurts tante Judy, som allerede er blevet interviewet til bogen.

I hate myself and I want to die

D. 24. oktober begynder Nirvana at indspille demoer til det, der skal udmønte sig i *In Utero*, med en gammel kending, Jack Endino. Et album, der særdeles længe har arbejdstitlen *I Hate Myself And I Want To Die*. Kurt synger den sidste bid af *Rape Me* med sin datter Frances på skødet. Nirvana arbejder på seks numre, men kun *Rape Me* tager ordentlig form. I samme periode begynder Kurt og Courtney at tjekke ind på det ene luksushotel i Seattle efter det andet, får oparbejdet nogle vanvittige telefonregninger og bliver smidt ud af så at sige samtlige hoteller. Ikke så meget for stofferne, men for cigaretskod på gulvtæpper og totalt rod og vandalisering over det hele. I november giver Kurt og Courtney et interview til bøssemagasinet The Advocate, hvor de bliver portrætteret som en velordnet og kærlig børnefamilie, og lignende, mere positiv presse ryger også i trykken i den periode. Samtidig indspilles en humoristisk og skæv video til *In Bloom*, med Kevin Kerslake som instruktør. Kurt har store briller, Krist har klippet sit hår kort, og i denne Ed Sullivan Show-parodi (50'er- og 60'er-tv-stjerne) er alle i nobelt tøj. Single og video er en absolut pæn succes og et godt markedsføringstræk. Efter at Nirvana-pressen i noget tid primært har været koncentreret omkring heroin, dødstrusler, interne stridigheder, retssager og en potentielt deform baby, er det igen musikken, de kunstneriske idéer og ikke mindst humoren, som får en del af opmærksomheden.

Isolation

Det betyder dog ikke, at sårene i bandet er helet. Kurt, der tidligere så Dave som sin "soul brother", truer nu gentagne gange med at fyre ham. Generelt lægger Kurt afstand til mennesker rundt omkring sig. Det er særdeles vanskeligt for Kurts gamle venner at komme i kontakt med ham grundet den væg af beskyttelse, management, pladeselskab og andre sætter op omkring ham. Så hjælper det heller ikke, at Courtney gerne smider røret på, hvis – efter hendes opfattelse – uønskede gæster er på telefonen.

Derimod bliver Kurt tættere end nogensinde på Dylan Carlson – som aldrig kritiserer Kurt for hans stofmisbrug. Dylan er i øvrigt ikke selv helt appelsinfri, hvilket ikke mindst kan ses i Nick Bloomfields film *Kurt & Courtney,* fra 1998. Også Nirvanas anden manager fra Gold Mountain, Danny Goldberg, spiller en gradvist større rolle i Kurts liv, og er mere end nogen den, som håndterer problemer med myndigheder og andre konflikter.

I slutningen af 1992 færdiggjorde Kurt adskillige af *In Utero*-sangene, der specielt kredser om hans familierelationer. Hans oplevelse med at blive far, og ikke mindst det uventede møde med hans egen far. I december udsender Geffen albummet *Incesticide*, et udpluk af gamle deomer, b-sider og andet overskudsmateriale. Uden videre promotion eller nogen form for turnévirksomhed sælger albummet 500.000 eksemplarer de følgende to måneder.

Seattle og grunge er nu så gennemheglet et koncept, at varehuskæden JC Penney begynder at sælge "grunge-tøj". For familien ender året med, at Courtney angiveligt smadrer et glas i hovedet på journalisten Victoria Clarke på en L.A.-natklub, og d. 29. december anlægger Courtney sag og kræver 250.000$ i erstatning fra L.A. County for sagerne omkring Frances og mod Cedars-Sinai Medical for at lække fortrolige medicinske rapporter til pressen.

1993

I januar spiller Nirvana et par gigantiske stadionkoncerter i Brasilien sammen med bl.a. Alice In Chains og Red Hot Chili Peppers. I perioden mellem koncerterne indspiller såvel Nirvana som Hole demoer, til hhv. *In Utero* og *Live Through This*. I Nirvanas tilfælde bl.a. første demo til *Heart-Shaped Box* – som refererer til formen på den æske, Courtney sendte til Kurt efter deres korte indledende brydekamp i 1990. Æsken indeholdt en miniature-porcelænsdukke, tre tørrede roser, en lille tekop og nogle malede muslingeskaller.

14. februar tjekker Nirvana ind under navnet Simon Ritchie Group (Sex Pistols-bassisten Sid Vicious' døbenavn, også flittigt brugt af Kurt og Courtney på hoteller) i Pachyderm Studios i St. Cloud, Minnesota for at indspille grundspor til det kommende album, med Steve Albini bag mikser-pulten. En hardcore indie-producer, hvis tidligere meritter som The Breeders' *Pod,* Pixies' *Surfer Rosa* og hans eget band Big Black har imponeret bandet i en grad, så han er valgt som manden til at føre Nirvana videre fra *Nevermind.* Bandet indspiller samtlige grundspor på kun seks dage, lyden er hård, aggressiv og kontant. Den gode produktive stemning forsvinder imidlertid som dug for solen, da Courtney ankommer efter godt en uges arbejde. Hun ryger blandt andet ind i et kæmpe skænderi med Dave Grohl, og Albini beskriver hende senere som et "psycho hosebeast". Sangene er Nirvana i rå og upoleret stil, hvor Kurt vrænger voldsomme, indtrængende og ofte ekstremt originale tekster ud om død, fødsel, familierelationer, seksualitet, sygdomme og afhængighed.

Geffen utilfreds

Efter indspilningerne flytter Kurt, Courtney og Frances tilbage til Seattle i et gigantisk hus, de har lejet, med udsigt over Lake Washington. I samme måned vinder parret langt om længe kampen om forældremyndigheden til Frances over L.A. Department Of Children's Services. Familien skal nu ikke længere overvåges af sociale myndigheder eller regelmæssigt testes for stoffer i blodet. Den lille disputs har i øvrigt givet Cobain-familien en regning på 240.000$. Den altoverskyggende professionelle begivenhed i foråret 1993 er turbulensen omkring Nirvana og Geffens uenighed omkring kvaliteten af Steve Albinis arbejde. Steve Albini udtaler offentligt, at Nirvanas pladeselskab og management hadede albummet. Kurt får efterfølgende Geffen til at rykke en helsides annonce ind i Billboard Magazine, som afviser, at selskabet har tvunget Nirvana til at ændre på numre og rækkefølge. Ikke desto mindre indvilger Nirvana i at få producer Scott Litt (bl.a. R.E.M.) til at remixe *Heart-Shaped Box* og *All Apologies*. Vel at mærke efter at det færdige album ellers er blevet masteret af legenden Bob Ludwig. Ifølge Charles Cross endnu et eksempel på, at Kurt ikke ville lade sine "punkidealer" stå i vejen for et muligt bedre pladesalg.

Overdosis

Søndag d. 2. maj kl. 9.00 modtager King County i Seattle et alarmopkald om en overdosis på adressen 11301 Lakeside, Ave, N.E. Da ambulancefolkene kort efter ankommer på nævnte adresse, finder de Kurt Cobain på gulvet, mumlende noget uforståeligt om Shakespeares *Hamlet*. Han diagnosti-

nirvanatillæg s.01-24alt4-18.ps 16/03/04 12:18 Side 18

Kurt Cobains kollage af orkidéer og babyfostre, som prydede bagsiden af *In Utero*, 1993, hvilket betød, at op til 4.000 Kmart- og Val-Mart-butikker i USA nægtede at sælge albummet. Bagsiden blev senere ændret.

ceres som havende "symptomer associeret med en overdosis narkotika". Få minutter tidligere havde Kurt været totalt blå i ansigtet og forekommet død. Aftenen forinden havde Kurt skudt en ordentlig ladning heroin hos en ven og var kørt hjem i bil for herefter at blive hårdt konfronteret af Courtney. Han låste sig efterfølgende inde på et værelse, og reagerede ikke på Courtneys trusler om at ringe til enten politiet eller Kurts familie. Hun førte sidstnævnte trussel ud i livet, og to en halv time efter havde Wendy og Kim tilbagelagt turen fra Aberdeen. I mellemtiden var Kurts tilstand kraftigt forværret, men han nægtede familien at ringe til alarmcentralen med kommentaren: "Jeg vil hellere dø end at skulle læse i avisen at jeg fik en overdosis eller blev arresteret." Da Kurts teint langsomt var ved at blive blå, var der ikke længere noget valg for Courtney, Wendy og Kim. Tre timer efter indlæggelsen var Kurt igen ude af hospitalet. Det mest hjerteskærende for søsteren, Kim, var, hvor nærmest normalt det virkede på Kurt. Overdosis var efterhånden en del af "gamet", og det var langtfra første – eller for den sags skyld sidste – gang, det skete for Kurt Cobain. Heroin var blevet en daglig beskæftigelse for Kurt Cobain, og de dage, hvor han ikke arbejdede med bandet, eller Courtney og Frances var væk, den primære.

Kurt var uden tvivl langt ude. Men i samme periode blev der også skudt en hjemmevideo, hvor Kurt leger "flyvemaskine" med Frances og smiler fra øre til øre, taler som Anders And og udstråler det, han også var – en kærlig omsorgsfuld fader, der elskede sin lille datter og sin kone ubetinget.

Den sidste sommer

Okay, alt er relativt, eller "den man elsker, tugter man". Efter et voldsomt ægteskabeligt skænderi om Kurts beholdning af skydevåben – Dylan Carlsons våbenmani havde efterhånden gjort sit indtryk på Kurt – fører det til et større politiopbud. Tre vogne med sirener ankommer, og seks betjente bryder ind i huset, hvorefter Kurt arresteres. Han løslades tre timer senere, og Courtney udtaler en måned efter til Seattle Times, at Kurt ikke er en voldelig mand, der banker sin kone, men at parret bare spillede høj musik og pludselig fandt deres hjem omringet af hylende sirener og politifolk.

På den kreative front er Kurt mere stilfærdig, men ikke mindre kontroversiel. Han inviterer fotografiets "grunge-konge", Charles Peterson, hjem til sin villa for at skyde en collage, han har kreeret. Nærmere bestemt den collage af blomster og fostre, som Kurt lavede som bagside til *In Utero*. En bagside, der på linje med sangen *Rape Me* skaber så stor forargelse i det puritanske USA, at gigantkæderne KMart og Val-Mart nægter at føre albummet i sine butikker. (Bandet indvilger dog i at udsende en version, hvor titlen *Rape Me* er ændret til *Waif Me* og uden collagen.)

D. 17. juli ryger *Nevermind* for første gang i 92 uger ud af Billboard Top 200, for senere at ryge ind igen. Udgivelsen af *In Utero* er skubbet til d. 14. september, og Dave Grohl bruger blandt andet ventetiden til at spille en genforeningsturné med sit gamle hardcore-band, Scream. Offentligt lyver Kurt om sin afhængighed. Kommer emnet heroin på banen, svarer han typisk, at det var noget, han tidligere gjorde on-and-off i en periode på et års tid, udelukkende for at afhjælpe sine mavesmerter. Til gengæld er selvmord et emne, han berører i stort set samtlige interview, han giver i 1993. Få timer efter et interview, hvor Kurt bagatelliserer sit heroinproblem, ryger han ind i en ny overdosis. Den eneste, som har held til at få Kurt til at lytte til et godt råd, er en tidligere misbruger, han taler med efter en koncert i starten af august. Han fortæller indgående om, hvordan metoden 12-Step Recovery-gruppeterapi har hjulpet ham. Hans navn var og er i øvrigt Steven Tyler, forsanger i Aerosmith.

Hjerteformede stridigheder

Kurt, Nirvana og instruktør Kevin Kerslake har længe arbejdet på videoen til *Heart-Shaped Box*. Men uenigheder om, hvem som er kommet med – og har retten til – hvilke idéer, gør, at samarbejdet afbrydes. Nirvana indspiller i tiden omkring 1. september videoen med mesterfotografen Anton Corbijn som instruktør. Kevin Kerslake sagsøger omgående Nirvana, men tager i præcis samme periode til MTV Awards, personligt inviteret af Kurt Cobain, hvor Kerslakes instruktion af *In Bloom* vinder prisen som "bedste alternative video".

D. 8. september er Courtney Love hyret til en soloperformance på Hollywood Club Lingerie. Til publikums store overraskelse kommer Kurt pludselig på scenen, introduceret af Courtney som "min mand, Yoko". De spiller fire akustiske numre sammen, bl.a. *Pennyroyal Tea*. Første og eneste gang, de to optræder på en scene sammen.

D. 13. september 1993, præcis to år efter *Nevermind*'s famøse pladereception, udkommer *In Utero* på vinyl og kassette i England, og dagen efter på vinyl i USA og igen på cd på verdensplan d. 21. september. På trods af at op imod 4.000 forretninger ikke vil føre albummet, debuterer den alligevel som nr. 1 på Billboard-listen, efter et første-uge-salg på 180.000. Men i den – specielt den amerikanske presses – kontinuerlige debat om, hvem som er verdens største rockband, har Nirvana tabt afgørende terræn. Da Pearl Jam senere på året udsender *Vs.*, opfølgeren til *Ten,* ryger den ind på toppen af samme liste med et historisk første-uge-salg på 950.000 eksemplarer.

Kurt priser *In Utero* til skyerne og lægger som tidligere afstand til, hvad han kalder "den pompøse" *Nevermind*, og fortæller, at han er meget mere stolt af den nye plade, selvom han ikke forventer, at den vil sælge i nærheden af sin forgænger.

Om *In Utero* siger Dave Grohl senere til GAFFA:

– Det lyder for mig som et band, der langt om længe har frigjort sig fra alle tænkelige forventninger og forpligtelser. Vi ville bare spille musik.

Pat Smear

Klar til at følge *In Utero* op på tur sker der et par vigtige omrokeringer i live set-uppet. Nirvana fyrer deres lydmand siden 1989, Craig Montgomery, og hyrer den 35-årige Pat Smear som ekstra guitarist. Den tidligere Germ-guitarist er selv tidligere junkie og på god talefod med Kurt. *Heart-Shaped Box* går nr. 1. på singlehitlisten, og videoen er en tilsvarende succes. Courtney Love begynder i starten af oktober at indspille *Live Through This* med Hole i Californien, og Nirvana gearer op til deres første USA-turné i mere end to år.

Startskuddet lyder d. 18. oktober i Phoenix, Arizona, foran et enormt publikum. "Jeg følte det, som var jeg i Aerosmith," sagde Krist Novoselic efterfølgende. Anmeldelserne er blandede, og det samme er Nirvanas koncerter på turen. Nogle fantastiske, andre lettere katastrofale. Heller ikke alle koncerter er udsolgt, men mange er dog. D. 23. oktober spiller Nirvana en efter sigende fantastisk inspireret koncert i Chicago, hvor de som den eneste gang live fremfører *You Know You're Right*, der bliver den sidste sang, de indspiller (og som bliver inkluderet på *Nirvana*-opsamlingen fra 2002). To dage efter bliver de buhet ud af samme scene, specielt da det går op for publikum, at bandet ikke spiller *Smells Like Teen Spirit*. Efter koncerten gav Kurt et tre en halv time langt interview til Rolling Stone-redaktør David Fricke, hvem han havde fuld tillid til. Det sidste store magasininterview, Kurt gav i sit liv. Mudhoney starter som support på turen og erstattes senere af Meat Puppets. Et band, som Nirvana bliver så begejstret for, at de beslutter at arbejde sammen med bandbrødrene Curt og Cris Kirkwood på den forestående MTV Unplugged-optagelse, d. 18. november i New York.

MTV Unplugged

MTV's optagelse fra New York bliver et historisk dokument og et sidste afdæmpet, albummæssigt farvel fra en unik kunstner på gravens rand. En række akustiske, eller rettere nedtonede, udgaver af en række Nirvana-sange, som spænder tilbage fra *Bleach* (*About A Girl)* over *Nevermind* til *In Utero*. Plus en række symptomatiske covernumre, som mere end noget udtryker Kurts passioner og historik. *Unplugged* indeholder en fantastisk melankolsk version af Bowies *The Man Who Sold The World*. Albummet slutter med en version af barndoms- og ungdomsfavoritten Leadbelly's *Where Did You Sleep Last Night?* Kurt hylder tilsvarende en af sine absolutte favoritgrupper, de i øvrigt relativt ukendte The Vaselines fra Skotland, som kun eksisterede fra 1986-90, med Eugene Kellys komposition *Jesus Doesn't Want Me For A Sunbeam*. Nirvana havde tidligere indspillet og udgivet Vaselins-sangene *Molly's Lips* og den for Kurt senere symptomatiske *Son Of A Gun,* på *Incesticide*.

nirvanatillæg s.01-24alt4-19.ps 16/03/04 12:18 Side 19

Den største hyldest tilfalder de nye venner og samarbejdspartnere fra Meat Puppets. Introduceret af Kurt som "Brothers Meat" kommer Curt og Cris Kirkwood på scenen og fremfører sammen med Nirvana tre af deres egne kompositioner. En ikke helt ubetydelig anerkendelse for et relativt perifert band.
En stærkt nøgen, følelsesladet og intim optræden foran et lille udvalgt publikum og en koncert, som Kurt Cobain var rystende nervøs for at levere. Dagen før koncerten meddelte Kurt tv-stationen, at han ikke ville spille. Ifølge Nirvanas gode ven på MTV, Amy Finnerty, tog man meddelelsen stille og roligt. De var vant til den slags julelege fra Kurt Cobain. Dagen efter var der imidlertid ikke noget rævesmil at spore på Kurts ansigt. Han var tydelig nedtrykt, indelukket og lå på en sofa i elendig forfatning. Meat Puppets begyndte at blive nervøse, da der på intet tidspunkt var øvet et sæt, kun enkelte numre. Kurt ønskede Kentucky Fried Chicken, Finnerty skaffede det prompte, men det var tydeligt, at der var noget andet, han havde brug for, hvis der skulle være nogen koncert. MTV-staben blev, noget uvant, sendt på valium/heroin-udkig uden held, men ud af det blå ankom en af Kurts private dealere. Kurt var decideret nervøs for, at han skulle gå i koma eller panik under koncerten og sagde til Amy Finnerty: "Vil du ikke nok sikre dig, at de mennesker, som elsker mig, sidder forrest, så jeg kan se dem." Efter koncerten var der sejrsstemning i Nirvana-lejren. Krist sagde til Kurt: "Du ydede en fantastisk præstation i dag", og Kurts veninde fra Gold Mountain, Janet Billig, er så bevæget, at hun græder og kalder aftenen for Kurts Bar Mitzvah (den jødiske konfirmation). Den eneste, som ikke er så sikker, er Kurt Cobain selv. Efterfølgende klager han til Amy Finnerty over sit guitarspil og over, at folk ikke kunne lide det, da de var helt stille. Hun kvitterer med, at folk ser ham som "Jesus" og bare var helt bevæget over at være så tæt på. Alene med Finnerty i en elevator nogle timer senere siger Kurt: "I was really fucking good tonight, wasn't I?" Ifølge Amy Finnerty den eneste gang, hun hører Kurt udtale sig positivt om sine egne evner.

1994

I starten af december bliver *In Utero* tildelt platin for 1 million solgte i USA, samtidig med at *Nevermind* runder de 5 mio. på samme kontinent. Nirvana turnerer resten af december i USA, med en lille pause i juledagene, hvor Kurt og Courtney tager på et minikurophold ved Tuscon, Arizona. Her fortæller terapeuten Dr. Daniel Baker – som Kurt konsulterer hver dag – at hans afhængighed er kommet til et stadium, der vil koste ham hans liv, hvis ikke han kvitter den.
Nirvana indleder 1994, som de sluttede 1993, på scenen. Præstationerne svinger fra det sublime til det katastrofale, men trods elendigt helbred og mindre end tre måneder tilbage på Moder Jord er Kurt Cobain langtfra død og borte. Tjek blandt andet den uforfalskede og fantastiske aggressive energi på Nirvanas liveversion d. 7. januar af *Milk It* på den posthume liveplade *From The Muddy Banks Of The Whiskah* (på albummet er datoen fejlagtigt annonceret som d. 5 januar, hvilket var en fredag i Nirvana-tourkalenderen).

Fra MTV's *Unplugged In New York* 18. november, 1993. Kurt var på dette tidspunkt et dødsmærket narkovrag, men leverede efter manges mening ikke desto mindre sit livs afdæmpede svendestykke. "Vil du ikke nok sikre dig, at de mennesker, som elsker mig, sidder forrest, så jeg kan se dem," bad Kurt Cobain MTV's Amy Finnerty inden koncerten.

Dødspalæet

D. 19. januar køber Kurt og Courtney en villa fra 1902 for 1,13 mio.$ på adressen 171 Lake Washington Blvd i Seattle. Den er mere end 700 m2, i tre etager og har blandt andet fem pejse. Ifølge Charles Cross det oplagte rekreationssted for en amerikansk præsident. Samtidigt er der nyt på familiefronten. Wendy ringer og fortæller til Kurts glæde, at hun skal skilles fra Pat O'Connor, hvorimod nyhederne fra den fædrene del af Kurts ophav er af en mere tragisk kaliber. Kurts elskede bedstemor, Iris, er hospitalsindlagt og er alvorligt syg. Kurt besøger prompte sine bedsteforældre og er tilsvarende trist over at se, hvor hårdt hans ellers sejlivede bedstefar, Leland, tager sin hustrus sygdom. Leland har blandt overkommet to af sine brødres selvmord – tilsyneladende en familiesvaghed – men konen gennem 49 års sandsynligt snarlige bortgang er ved at knække den gamle mand. Kurt havde medbragt for 100$ orkideer til hospitalet og sad i timevis ved sin nærmest bevidstløse bedstemors hospitalsseng. Telefonen ringer, og da Kurt hører sin far Dons stemme i røret, er Kurt på vej ud af lokalet. Trods sit svage helbred tager Iris Kurts hånd og giver ham røret. De to taler sammen for første gang siden det akavede møde ved Seattle-koncerten. De taler, mest om Iris, og det sidste, Kurt gør, er at give faren sit telefonnummer, og afslutter samtalen med "Vi må snart ses."
Efterfølgende inviterede Kurt sin bedstefar Leland ud på sin yndlingsrestaurant i Seattle – International House Of Pancakes – fortalte ham om Nirvanas snart forestående Europa-turné på 38 koncerter i 16 lande og foreslog Leland, at de to efterfølgende skulle tage på en fisketur sammen. Under middagen kommer tre forskellige tjenere hen for at få Kurts autograf.

You Know You're Right

På den professionelle front nægter Kurt, trods tungtvejende pres om det modsatte fra selskab og management, at acceptere positionen som headliner på årets Lollapalooza-festival (omrejsende alternativ festival, red.). Tjansen går i stedet til Smashing Pumpkins.
Den sidste uge af januar tilbringer Nirvana i Robert Langs studie i Seattle. Kurt ankommer først et par dage efter Krist og Dave, som ikke aner, hvor han er henne, og som i mellemtiden bruger tiden på nogle af Grohls kompositioner. Sange, som senere indspilles og udkommer med Foo Fighters. Da Kurt endelig kommer, nævner han ikke med et ord, hvor han har været, og hvorfor han kommer for sent. Trioen fortsætter med senere Foo Fighters-materiale med Dave på sang og guitar, Krist på bas og Kurt på trommer. Ved samme session indspiller og færdiggør de den sidste Cobain-komposition, i konstellationen Cobain, Novoselic og Grohl. Det glimrende nummer er tidligere omtalte *You Know You're Right*.
Dagen efter ringer Kurt til sin far og taler med ham i over en time, den længste samtale mellem de to i mere end årti. De taler om Iris' tilstand (hun overlevede, men døde i 1997) og Kurt fortæller stolt om sin datter, som Don udtrykker stort ønske om at møde og se. Far og søn-konflikterne bliver ikke berørt i denne samtale, men ordvekslingen "Jeg elsker dig, Kurt" og "Jeg elsker også dig, far" finder sted. Da Don lagde røret på, så hans kone Jenny Cobain, som en af særdeles få gange, sin stoiske ægtemand græde.

Europa

To dage efter fløj Kurt og Nirvana til Frankrig for at påbegynde den forestående Europa-turné. Ved en fotosession rettede Kurt "for sjov" en pistol mod sin tinding. Kurt befinder sig særdeles dårligt på turen og begynder allerede efter tre dage om at tale om aflysninger, samtidig med at han ringer til Courtney og fortæller hende, hvor meget han hader alle de andre på turen. Kurt fortsætter, men lider under mangel på stoffer. I Seattle vidste han altid, hvor han kunne finde heroin, men ikke i Europa. Han fylder 27 på en fredag d. 20. februar og

nirvanatillæg s.01-24alt4-20.ps 16/03/04 12:19 Side 20

fejrer sin toårs bryllupsdag med Courtney fire dage efter. Dog kun over telefonen, hun er i London for at promovere sit nye album med Hole, *Live Through This*. Dagen efter informerer Kurt meget bestemt Krist om, at han vil aflyse resten af turen. Krist spørger om, hvorfor Kurt sagde ja i første omgang, og at det vil koste bandet kassen at aflyse. Kurt udskyder sin beslutning, muligvis fordi næste stop er Slovenien, hvor mange af Krists slægtninge ville komme. "Han gjorde det for min skyld," fortæller Novoselic senere til Cross, men vurderer samtidig, at Kurt på dette tidspunkt var fast besluttet på at aflyse resten af turen.

Sidste koncert

D. 1. marts i München fortalte Kurt, at han var blevet syg. Ifølge Cross oplevede alle omkring ham en tydelig forvirring og desperation i hans handlinger og udtalelser. F.eks. ringede han pludselig, midt om natten, til sin onkel Art Cobain i Aberdeen, som han ikke havde talt med i over tyve år. Senere ringede han til Courtney, hvilket endte i et kæmpe skænderi. Kurt havde dårligt lagt røret, før han ringede til advokat Rosemary Carroll for at sige, at han ville skilles. Herefter gik han på scenen for at se åbningsbandet – som altid personligt valgt af Kurt – The Melvins. Bandet om hvilket Kurt skrev i sin dagbog i 1983, at de havde ændret hans liv. Efter koncerten nærmest overfaldt Kurt Melvis-sanger Buzz Osbourne og sagde, at han ville skilles fra Courtney og fyre sit band og management. Ifølge Buzz havde han aldrig tidligere set Kurt så forstyrret. Heller ikke, da Wendy smed ham ud af huset som teenager.

Herefter går Nirvana på scenen for sidste gang og spillede et kort standardsæt på 70 minutter, som sært nok indeholdt to covernumre af The Cars. Kurt endte showet i utide og gik direkte op til sin agent Don Mueller og sagde: "That's it, aflys næste koncert."

D. 3. marts tjekkede Nirvana ind på et hotel i Rom. Senere på dagen ankom Courtney og Frances; de og Kurt havde ikke set hinanden i 26 dage. Kl. 6.00 den næste morgen vågnede Courtney og fandt Kurt liggende ligbleg på gulvet, mens blod strømmede ud af hans ene næsebor. Courtney havde set Kurt tæt på en overdosis mere end et dusin gange tidligere, men dette var noget andet. Denne gang fandt hun et tre sider langt brev krampagtigt fastholdt i hans ene hånd. Selvmordsnoten var spundet over Hamlet, hvor spørgsmålet var mellem optionerne liv og død. I Kurts version valgte han sidstnævnte.

Skindød

CNN afbrød en nyhedsudsendelse for at rapportere, at Kurt Cobain var fundet død af en overdosis i Rom. Og nyhederne bredte sig som en steppebrand. Krist og Shelli fik samme besked fra Gold Mountains kontor. Det viste sig senere, at en kvinde havde ringet beskeden ind til David Geffens kontor og udgivet sig for Courtney Love. Efter 20 timer i koma kom Kurt til live og blev på hospitalet i fire dage, hvorefter han tjekkede ud d. 8 marts.

Kurt havde taget 60 piller, men fortalte alle – selv Dylan Carlson – at det var et uheld. Tilbage i Seattle snakkede han med sin far og inviterede ham over, men der var ingen, som åbnede døren, da Don ankom. Kurt var i huset. I samme periode forsøgte Courtney at lægge en jernring omkring Kurt for at holde stofferne ude af huset. Kurts respons var at forlade sit palæ og tjekke ind på et 18$ pr. nat-motel i nærheden.

Der er ikke mere musik i Kurts liv. Et sidste planlagt samarbejde med R.E.M.-sanger Michael Stipe droppes, efter at Stipe har sendt såvel flybilletter som booket studietid i Atlanta.

D. 18. marts truede Kurt igen med selvmord. Courtney fandt ham med ladte pistoler på værelset og truede selv med at begå selvmord og agerede russisk roulette ved at holde pistolen mod sit eget hoved. Kurt skreg, at den var ladt og afsikret. Kort efter låste han igen sig selv inde på værelset, hvorefter Courtney ringede efter politiet. Hun prøvede at afdramatisere situationen, da de ankom, men politiet fandt både våben og stoffer. Politiet tog Kurt til afhøring, men arresterede ham ikke.

Tvangsindlagt

Den tredje uge af marts besluttede Courtney og management, at Kurt skulle tvangsindlægges for afvænning. Kurt fik i sidste øjeblik et tip – det viste sig senere at være fra Krist Novoselic, som mente, at tvangsindlæggelse ville have den modsatte effekt på ham – og Kurt var væk.

Krist fandt Kurt på et nærliggende hotel. Kurt var totalt fucked op og ville have hjælp til at købe en motorcykel, så han kunne flygte – Courtney havde skåret dækkene op på alle parrets biler, så han ikke kunne bruge dem. Krist fortalte Kurt, at han elskede ham og foreslog i stedet, at de to alene skulle tage en ferie sammen, få talt ud og finde sammen igen. Men Kurt var i sin egen verden.

D. 25 marts organiserede Courtney en slags "surprise"-kriseberedskab i hjemmet. Kurt ankom til huset, efter at han og Dylan havde dopet sammen. Her blev han mødt af Courtney, sine managere Danny Goldberg og John Silva og Janet Billig fra Gold Mountain, Pat Smear fra hans band, Frances' barnepige Cali og Mark Cates og Gary Gersh fra Geffen. Frances var hos Wendy i Aberdeen. Alle holdt hver sin tale, hvor de truede med at afbryde ethvert samarbejde med Kurt, hvis han ikke gik i behandling. Courtney satte trumf på ved at nægte ham at se Frances efter en given skilsmisse. Kurt hørte i tavshed på alle talerne for til sidst at udbasunere: "Who the fuck are you all to tell me this?"

Dagen efter ankom Wendy og Kim, men Kurt var ikke til at kommunikere med. Over weekenden kom han lidt mere til besindelse, og efter en samtale med Rosemary Carroll indvilgede han i at gå i behandling en sidste gang i L.A. Det blev aftalt, at Krist dagen efter skulle køre ham til lufthavnen i Seattle. Da Krist ankom dagen efter, ville Kurt ikke med. På den en halv time lange køretur til lufthavnen råbte, skreg og slog Kurt fra sig som en sindssyg og prøvede at hoppe ud af bilen i fart på motorvejen, men Krists lange arme holdt ham fast. I Sea-Tac-lufthavnen blev det ikke meget bedre. Ved indtjekningen til flyet gav Kurt Krist en knytnæve i ansigtet og forsøgte af flygte, hvorefter de to endte i en voldsom brydekamp på gulvet. Her ender den 10 år lange historie mellem to musikalske blodsbrødre, der elskede hinanden og i årevis hang sammen som ærtehalm. Den sidste gang, Krist så Kurt, var, da han forsvandt ud af afgangshallen, råbende og skrigende sin afskedshilsnen: "Fuck You!"

Remington M-11

På trods af det voldsomme sammenstød med Krist slappede Kurt igen af om aftenen og accepterede pludselig igen at skulle i behandling. Dagen efter bad han Dylan om en tjeneste. Han ville have hjælp til at købe et haglgevær, mod beskyttelse for indbrud. Våbenfanatikeren Dylan Carlson accepterede Kurts logik, og sammen købte de en model Remington M-11 og en æske patroner.

Dagen efter fløj Kurt til L.A., hvor han blev hentet af Pat Smear og Michael Meisel fra Gold Mountain. De eskorterede ham til Daniel Freeman Marina Hospital, hvor han tidligere havde været indlagt i 1992. En foretrukken afvænningsklinik for rockstjerner. Eagles' Joe Walsh var tjekket ud dagen før, og Kurts gamle ven og helt, Gibby Haynes fra Butthole Surfers, var blandt de indlogerede. Kurt var indskrevet for 28 dage. I de næste par dage fik han besøg af blandt andet Pat Smear og af barnepigen Jackie Farry, som havde taget sig af Frances. Jackie var glad for at se, at Kurt var i overraskende god form og i særdeles godt humør. Courtney var blevet advaret mod at komme til klinikken i starten af behandlingen og holdt sig væk.

Kurt brugte meget af tiden på at hænge ud med Gibby Haynes, og sammen jokede de om at flygte fra klinikken over en høj mur, som omringede hospitalet. Det var nu ikke nødvendigt, man kunne bare gå ud af døren, hvis man ville forlade stedet. Senere på dagen fik Courtney fat i Kurt på telefonen. De havde en kort afslappet samtale, som Kurt afsluttede med: "Husk, uanset hvad der sker, at jeg elsker dig." Herefter hoppede Kurt over muren, som han havde joket med Haynes om tidligere på dagen. Tog en vogn til lufthavnen og bookede ind på et fly til Seattle. Ved et tilfælde kom han til at sidde ved siden af Duff McKagan fra Guns N' Roses. Duff var oprindeligt selv fra nordvestområdet, og han fortæller efterfølgende, at de to havde en fin og hyggelig snak om det at vende hjem igen. Kurt havde på dette tidspunkt forladt Seattle tre dage tidligere. Da de ankom til Sea-Tac, vendte Duff sig for at høre Kurt, om han skulle have et lift, men fuglen var fløjet.

Det sidste ritual

Kurt ankom d. 2. april kl. kort over midnat til sit hus ved Lake Washington. En af Frances' barnepiger, den lettere stenede Cali, var i huset med sin kæreste. Kurt nægter Cali at tage telefonen, som ringer konstant. De næste par dage er der forskellige rapporter om Kurts gøren og laden, blandt andet ses han på en restaurant med en formodet dealer. En omfattende efterforskning sættes i gang i Seattle og L.A., som specielt får fart på, da Courtney gennem Dylan erfarer, at de to har købt et haglgevær. Courtney får lukket Kurts kreditkort, og d. 4. april udfylder Wendy en "missing person's report" hos Seattles politi. Kurt beskrives i rapporten som "ikke farlig, bevæbnet med haglgevær".

Angiveligt dagen efter, d. 5. april, skriver Kurt sit

nirvanatillæg s.01-24alt4-21.ps 16/03/04 12:19 Side 21

selvmordsbrev, adresseret til sin imaginære barndomsven Boddah, sætter R.E.M.s *Automatic For The People* på anlægget, indtager 1,52 milligram heroin, tænder for fjernsynet, tager sin nykøbte Remington M-11, går op i ejendommens drivhus oven på garagen, tager geværløbet i munden og trykker på aftrækkeren. Trods talrige eftersøgninger i huset de følgende dage opdages Kurts lig først af elektriker Gary Smith, d. 8. april kl. 8.40 om morgenen ■

BILLEDE FRA COVERET TIL *NIRVANA*

EFTERSKRIFT

Kurt Cobains selvmord var set i bakspejlet nærmest uundgåeligt – og i øvrigt langtfra den eneste tragedie med dødeligt udfald fra den hæsblæsende rockorkan fra Seattle-området tidligt i 90'erne. Ikke desto mindre er det den enkeltstående begivenhed, som (på trods af senere fremragende plader) stopper og afliver den største rockmusikalske revolution siden London i midt'60'erne og senere igen med punken et årti senere.

Men Kurt Cobain var langt mere end et fænomen, som blev berømt, fordi han var på rette sted på rette tid. Her ti år efter hans død lever hans udtryk, ord og musik så stærkt som nogensinde. Det kan hævdes, at der er slået rigelig mønt på den sidste store rockmartyr – man kan ikke lave så mange fejl fire meter under jorden – men Kurts enorme kunstneriske kapabilitet kan der ikke sås tvivl om. Charles R. Cross, som er den person, der efterfølgende har efterforsket og analyseret Kurt Cobains liv og levned med størst indsigt og detalje, karakteriserede ham til GAFFA på følgende vis i 2001:

– Rent artistisk var Kurt Cobain et geni. Jeg mener, at lyrikken var hans allerstærkeste side. Men må sige, at teksterne er endnu bedre på *In Utero* end på *Nevermind*. Personligt var han en belastet sjæl, en kompliceret fyr, en morsom person, en kærlig (ægte)mand – han var modsætningsfyldt. Han havde tilstrækkeligt med ambitioner til at hive sig selv ud af Aberdeen og til at toppe hitlisterne.

Sidste ord i denne sammenhæng skal gives til ham, som for alvor forløste Nirvanas energi, den fabelagtige og uvurderlige trommeslager Dave Grohl, der siden med Foo Fighters er trådt i karakter som en af rockmusikken p.t. allerstærkeste allround-kapacititer. Kurts broder i ånden og gamle bofælle, der i den sidste tid også mærkede Kurts uforsonlige side. GAFFA mødte ham i Rom i efteråret 2002, hvor han mindede om, at nok var Kurt en sortseer, men langt mere end som så:

– Kurt havde en fantastisk humoristisk sans, han var virkelig sjov. Han var et af de mest individualistiske mennesker, jeg nogensinde har mødt. Han var excentrisk og anderledes end alle andre mennesker i verden. Han var en gentleman, han var høflig, han var genert – klart, at han havde sine mørke sider – men han kunne være vanvittig morsom. Det er der mange, som ikke aner. Det er, som om der hænger denne sorte sky over navnet Nirvana. Men vi havde det også pissesjovt. Tit lå vi og rullede rundt på gulvet med kramper i maven og tårerne rullende ned af kinderne, fordi et eller andet bare var *så* morsomt. Så absurd kan livet tage sig ud, selve essensen af ironi.

PERSONGALLERI

Mark Arm – Sanger i Mudhoney
Michael Azzerad – Forfatteren bag *Come As You Are*-bogen
Sam Barber – Musikvideoinstruktøren af *Smells Like Teen Spirit*
Aaron Buckland – tidlig trommeslager i Nirvana
Dylan Carlson – Kurts ven, som anskaffede selvmordsvåbnet. *In Bloom* er skrevet om Dylan
Victoria Clarke – Seattle-baseret britisk journalist, som pådrager sig Cobain-kredsens vrede
Donald Cobain – Kurts far
Iris Cobain – Donalds mor
Kimberly Cobain – Kurts lillesøster
Leland Cobain – Donalds far
Wendy Cobain – Kurts mor, der efter skilsmissen fra Donald giftede sig til efternavnet O'Connor
Charles Cross – forfatteren bag *Heavier Than Heaven* og manden, der fik adgang til Kurts mange dagbøger
Dale Crover – Melvins-trommeslager, der i en periode også håndterede gryderne i Nirvana
Ian Dickson – Kurts ven og bassist i Dylan Carlsons band Earth
Jack Endino – producer bag *Bleach*
Jason Everman – Guitarist i tidlig udgave af Nirvana
Jennifer Finch – Dave Grohls tidligere kæreste og sanger og bassist i L-7
Amy Finnerty – MTV-medarbejder, der pressede stationen til at vise *Smells Like Teen Spirit*-videoen første gang
Dave Grohl – Nirvanas endelige trommeslager
Kathleen Hanna – Sanger og bassist i Bikini Kill
Gibby Haynes – Sanger i Butthole Surfers
Calvin Johnson – Dj, musiker og medejer af K Records
Matt Lukin – The Melvins' første bassist
Tracy Marander – Kurts kæreste fra 1987 til 1990. Sangen *About A Girl* er om Tracy, og det var også hende, der tog coverfotografiet til *Bleach*
Krist Novoselic – bassist i Nirvana
Shelli Novoselic – Krists kæreste og senere kone, parret er efter sigende ikke længere sammen
Buzz Osbourne – sanger i The Melvins
Bruce Pavitt – medejer af Sub Pop
John Peel – Legendarisk engelsk radiovært
Dan Peters – Mudhoneys trommeslager
Jonathan Poneman – medejer af Sub Pop
Dave Reed – Jesses far
Jesse Reed – Kurts barndomsven
Henry Rollins – sanger i punkbandet Black Flag
John Silva – Nirvanas manager
Sussie Tennant – Geffen-promoter
Everett True – Engelsk journalist, der lovpriste Nirvana som en af de absolut første skribenter
Tobi Vail – Trommeslager i Bikini Kill. Kurts kæreste i perioden mellem Tracy Marander og Courtney Love
Andy Wallace – mikser på *Nevermind*
Alice Wheeler – Fotograf og Kurts veninde

KILDER:

PERSONLIGE INTERVIEW:
Charles. R. Cross, Stone Gossard, Dave Grohl, Susanne Kier, Mike McCready, Butch Vig

BØGER:
Michael Azerrad *Come As You Are. The Story Of Nirvana* (1993)
Carrie Borzill-Vrenna *Kurt Cobain. The Nirvana Years. The Complete Chronicle* (2000)
Martin Clarke *Pearl Jam & Eddie Vedder. None Too Fragile* (1998)
Charles R. Cross *Heavier Than Heaven. The Biography Of Kurt Cobain* (2001)

FILM:
Nick Bloomfield, BBC *Kurt & Courtney*, (1998)
Doug Pray *Hype* (1996)

Diverse artikler fra NME, Rolling Stone, GAFFA m.fl.

nirvanatillæg s.01-24alt4-22.ps 16/03/04 12:21 Side 22

APPENDIX:

ALBUM:

BLEACH
JUNI 1989

Med Chad Channing på trommer, og selvom Jason Everman er opført som guitarist, spiller han ikke på albummet. Det var dog Everman, der betalte de 600 dollars, albummet kostede at lave.

Produceret af Jack Endino

1. Blew / 2. Floyd The Barber / 3. About A Girl / 4. School / 5. Love Buzz / 6. Paper Cuts / 7. Negative Creep / 8. Scoff / 9. Swap Meet / 10. Mr. Moustache / 11. Sifting / 12. Big Cheese / 13. Downer

NEVERMIND
SEPTEMBER 1991

Indeholder sangen *Endless, Nameless* som et skjult ekstranummer, der dukker op efter næsten 10 minutters stilhed, efter at *Something In The Way* er ringet ud. På de fleste amerikanske omslag er den svømmende drengs vedhæng retoucheret væk.

Produceret af Butch Vig

1. Smells Like Teen Spirit / 2. In Bloom / 3. Come As You Are / 4. Breed / 5. Lithium / 6. Polly / 7. Territorial Pissings / 8. Drain You / 9. Lounge Act / 10. Stay Away / 11. On A Plain / 12. Something In The Way / Endless, Nameless

INCESTICIDE
DECEMBER 1992

Opsamling med svært tilgængelige eller ikke tidligere udsendte sjældenheder. Det første amerikanske oplag af cd'en indeholdt desuden et brev skrevet af Kurt, hvori han blandt andet beskriver mødet med Ana Da Silva fra et af hans yndlingsbands, The Raincoats. Brevet er underskrevet Kurdt (the blonde one).

Produceret af Butch Vig, Jack Endino, Steve Fisk, Miti Adhikari og Dale Griffin

1. Dive / 2. Sliver / 3. Stain / 4. Been A Son / 5. Turnaround / 6. Molly's Lips / 7. Son Of A Gun / 8. (New Wave) Polly / 9. Beeswax / 10. Downer / 11. Mexican Seafood / 12. Hairspray Queen / 13. Aero Zeppelin / 14. Big Long Now / 15. Aneurysm

IN UTERO
SEPTEMBER 1993

Albummet blev genudsendt i Amerika året efter, i en censureret indpakning og med sangen *Rape Me* omdøbt til *Waif Me*. Albummet indeholder også den skjulte sang *Gallons Of Rubbing Alcohol Flow Through The Strip*, der dukker op 20 minutter efter *All Apologies*.

Produceret af Steve Albini

1. Serve The Servants / 2. Scentless Apprentice / 3. Heart-Shaped Box / 4. Rape Me / 5. Frances Farmer Will Have Her Revenge On Seattle / 6. Dumb / 7. Very Ape / 8. Milk It / 9. Pennyroyal Tea / 10. Radio Friendly Unit Shifter / 11. Tourette's / 12. All Apologies / 13. Gallons Of Rubbing Alcohol Flow Through The Strip

UNPLUGGED IN NEW YORK
oktober 1994

Akustisk optagelse fra den 18. november 1993 i New York, der første gang blev vist på tv måneden efter. Albummet indeholder desuden de to sange *Something In The Way* og *Oh, Me*, som der ikke var plads til i tv-versionen. Findes både på sort og hvid vinyl.

Produceret af Scott Litt

1. About A Girl / 2. Come As You Are / 3. Jesus Doesn't Want Me For A Sunbeam (originalt af The Vaselines) / 4. The Man Who Sold The World (originalt af David Bowie) / 5. Pennyroyal Tea / 6. Dumb / 7. Polly / 8. On A Plain / 9. Something In The Way / 10. Plateau (med Meat Puppets) / 11. Oh Me (med Meat Puppets) / 12. Lake Of Fire (med Meat Puppets) / 13. All Apologies / 14. Where Did You Sleep Last Night? (originalt af Huddie Ledbetter alias Leadbelly)

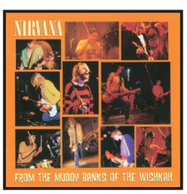

FROM THE MUDDY BANKS OF THE WISHKAH
OKTOBER 1996

17 liveoptagelser, der spænder helt tilbage til 1989 og op til 1994. Albummet blev sammensat for at vise bandets livestyrke og for at give alle dem, der aldrig nåede at opleve Nirvana live på scenen, et værdigt værk, der indeholdt hittene fra hele karrieren samt den sjældne *Spank Thru*. Krist Novoselic skrev covernoter i udgivelsen.

1. Intro / 2. School / 3. Drain You / 4. Aneurysm / 5. Smells Like Teen Spirit 6. Been A Son / 7. Lithium / 8. Sliver / 9. Spank Thru / 10. Scentless Apprentice / 11. Heart-Shaped Box / 12. Milk It / 13. Negative Creep / 14. Polly / 15. Breed / 16. Tourette's / 17. Blew

NIRVANA
NOVEMBER 2002

Højdepunkt-opsamlingen, der var spændt ventet på grund af den nye sang *You Know You're Right*, der var den sidste sang, Kurt, Krist og Dave indspillede sammen. Sangen er tidligere blevet spillet live, men det var først i slutningen af januar måned i 1994, at den blev lagt ned på bånd. Opsamlingen indeholder desuden Scott Litts miks af *Pennyroyal Tea*, der ikke tidligere har været udsendt, og som var tænkt som det tredje singleudspil fra *In Utero*.

1. You Know You're Right / 2. About A Girl / 3. Been A Son / 4. Sliver / 5. Smells Like Teen Spirit / 6. Come As You Are / 7. Lithium / 8. In Bloom / 9. Heart-Shaped Box / 10. Pennyroyal Tea / 11. Rape Me / 12. Dumb / 13. All Apologies / 14. The Man Who Sold The World / 15. Where Did You Sleep Last Night?

BILLEDE FRA COVERET TIL "NIRVANA"

nirvanatillæg s.01-24alt4 17/03/04 10:29 Side 23

SINGLER, EP'ER OG BOKSSÆT:

Love Buzz november 1988. Debutsinglen udsendt på vinyl, hvor der i udløbsrillen er skrevet *Why Don't You Trade Those Guitars For Shovels?* Singlen findes kun i lidt over tusind eksemplarer.

Blew december 1989. Ep, der indeholder titelnummeret og *Love Buzz* fra hentet fra debutalbummet. Indeholder desuden *Stain* og *Been A Son*, der senere dukkede op på *Incesticide*. Sidstnævnte sang er dog anderledes på ep'en, da den indeholder en bassolo.

Sliver september 1990. Udsendt af Sub Pop af deres Singles Club. Indeholder titelsangen og *Dive*, der begge kan findes på *Incesticide*, samt liveversioner af *About A Girl* og *Spank Thru*.

Molly's Lips januar 1991. Splitsingle, hvor det andet Sub Pop-band Fluid også leverer deres sang *Candy*. Begge sange er liveoptagelser og er en del af Sub Pops Singles Club.

Here She Comes Now juni 1991. Endnu en split-single, denne gang med Melvins, der spiller *Venus In Furs*. Begge bands leverer en coverversion af sange oprindeligt fremført af The Velvet Underground.

Smells Like Teen Spirit september 1991. Debut-cd-single-udspillet, indeholder desuden *Drain You* fra *Nevermind* samt *Even In His Youth* og *Aneyrysm*, der begge findes på *Incesticide*. Denne version af *Anerysm* er dog lidt anderledes.

Hormoaning januar 1992. Ep udsendt i forbindelse med bandets turné i Australien og kun i 15.000 eksemplarer. Indeholder fire sange, der også er at finde på *Incesticide* samt de svært tilgængelige *D-7* og *Even In His Youth*. Ep'en blev senere udsendt i en japansk version, der er lettere at opspore.

Come As You Are februar 1992. Indeholder også det skjulte nummer *Endless, Nameless* fra *Nevermind* samt liveversioner af *School* og *Drain You*.

Lithium juli 1992. Singlecoveret indeholder teksterne til alle sangene fra *Nevermind*. B-siderne er en liveversion af *Been A Son*, *D-7*, der også er inkluderet på *Hormoaning*-ep'en samt den ikke tidligere udsendte *Curmudgeon*.

In Bloom december 1992. Fjerde og sidste singleudspil fra *Nevermind*, indeholder liveversioner af *Sliver* og *Polly* som b-sider.

Oh, The Guilt februar 1993. Overset perle, der blandt andet byder på en intro med en lighter som bærende instrument. Udsendt som splitsingle med The Jesus Lizard, der spiller *Puss*.

The "Priest" They Called Him singleudspil fra 1993, hvor forfatteren William S. Burroughs læser en historie op over en 12 minutter lang mur af guitarfeedback og andet støj leveret af Kurt Cobain. Selvom "kun" 12 minutter blev brugt, havde Kurt indspillet 26 minutters støj til det enestående projekt.

Heart-Shaped Box august 1993. Første singleudspil fra *In Utero*. Som b-sider er *Milk It*, ligeledes hentet fra albummet, samt den sarte *Marigold*, der er Dave Grohls debut som sanger.

All Apologies / Rape Me december 1993. En såkaldt dobbelt a-side, da begge sange blev set som den bærende single. Der blev ikke lavet musikvideoer til nogle af sangene, men MTV spillede unplugged-versionen af *All Apologies* for at tilfredsstille den store efterspørgsel hos seerne. B-siden er *Moist Vagina*, der tidligere havde den lidt længere titel *Moist Vagina, And Then She Blew Him Like He's Never Been Blown, Brains Stuck All Over The Wall*.

MEDVIRKEN PÅ COMPILATIONS:

Do You Love Me? Coverversion af en Kiss-sang, der findes på albummet *Hard To Believe: A Kiss Covers Compilation*. Udsendt i 1990.

Here She Comes Now fra splitsinglen med Melvins findes også på Velvet Underground-hyldestalbummet *Heaven And Hell: A Tribute To The Velvet Underground, Volume One*. Albummet blev udsendt i 1991. Sangen er desuden også inkluderet på et andet hyldestalbum, *Fifteen Minutes: A Tribute To The Velvet Underground*, der udkom i 1994.

Return Of The Rat. Sangen er inkluderet på *Eight Songs For Greg Sage And The Wipers* fra 1992, der er en samling med fire syvtommers singler, der blandt andet også bød på et bidrag fra Hole. Sangen *D-7* fra *Lithium*-singlen og *Hormoaning*-ep'en er også en coverversion af en The Wipers-sang.

I Hate Myself And Want To Die er en af overskudssangene fra *In Utero*-indspilningerne. Sangen blev udsendt i 1993 som åbningsskæringen på *The Beavis And Butt-Head Experience*, der var en hyldest til de to tegnede rock-tosser fra MTV. Sangen var også tænkt som b-side på *Pennyroyal Tea*-singlen, der blev trukket tilbage.

Sappy eller *Verse Chorus Verse*. Inkluderet som et skjult og ikke anført sidste nummer på støttealbummet *No Alternative*, der samlede penge ind til aids-forskning. Sangen er trods en rå produktion en af bandets mest ørefaldende sange nogensinde. Opsamlingen udkom i 1993 og indeholdt også sjældenheder med navne som Smashing Pumpkins, The Beastie Boys, Soundgarden og Patti Smith.

Pay To Play. Tidlig version af sangen *Stay Away* fra *Nevermind* er inkluderet på opsamlingsalbummet *Geffen Rarities Vol. 1*. Albummet blev udsendt i 1994 og indeholdt også sjældenheder med Beck, Weezer, Counting Crows og Sonic Youth.

Pennyroyal Tea. Tredje singleudspil fra *In Utero* skulle have været udsendt i maj måned 1994, men nåede aldrig rigtigt i handlen pga. Kurts død. Nogle få eksemplarer slap dog ud, og disse indeholdt som b-sider den velbetitlede *I Hate Myself And Want To Die*, der også findes på *The Beavis And Butt-Head Experience* samt *Where Did You Sleep Last Night?* fra unplugged-koncerten.

About A Girl oktober 1994. Eneste singleudspil fra unplugged-albummet; *Something In The Way* ligeledes fra koncerten er b-siden.

Singles december 1995. Bokssæt, der indeholder de fem cd-singler fra *Nevermind* og *In Utero*.

EXTRA:

Desuden kan Kurt opleves som medmusiker, sanger og producer på udgivelser med Dylan Carlsons band Earth, Mark Lanegan fra The Screeming Trees, Melvins og Hole.

Der findes også en hel række uofficielle cd'er under titlen Outcesticide. Disse mange opsamlinger indeholder nogle af de ovennævnte sjældenheder, samt demoer, liveoptagelser og andre kuriositeter. Alle sjældenhederne findes på sider, der tilbyder ulovlig downloading af mp3'er, og selvom det er ulovligt, anbefales det at downloade sangene frem for at betale ågerpriser på bootleg-cd'er, hvor pengene ikke ender i de rette ophavsmænds hænder. I de seneste par år har der været tale om at udsende de mange sjældenheder i et officielt bokssæt, men ingen faste planer er tilgængelige i skrivende stund. Desuden snakkes der om at udsende videooptagelser på dvd-mediet, ligesom den fremragende video *Live! Tonight! Sold Out!!* også planlægges at udkomme på det overlegne dvd-medie.

GAFFA0404_cobainspecial 17/03/04 10:11 Side 1

SHOP.GAFFA.DK

GAFFA

GEAR - BØGER - MERCHANDISE

...MERE OM NIRVANA

GODSPEED:
THE KURT COBAIN GRAPHIC

Bogen fortæller Cobains historie i en unik grafisk form. Fra den idylliske barndom, over det prangende skær af succes og stjernestatus, til den uundgåelige nedtur. Bogen veksler imellem det drømmeagtigt subjektive og det nøgternt biografiske.

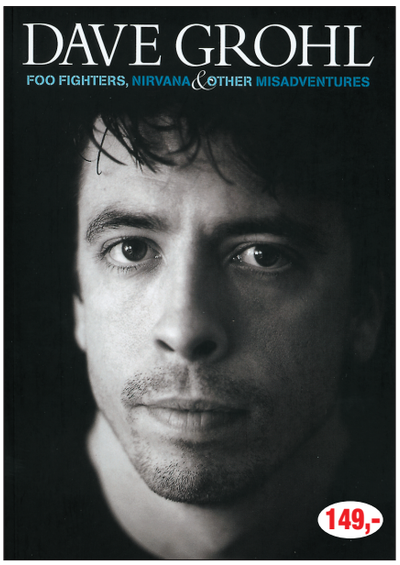

DAVE GROHL:
NIRVANA & OTHER MISADVENTURES

Den første biografi om en af den moderne rockmusiks mest indflydelserige personligheder. Foo Fighters opstod af et morads af kontrovers, selvmord og tungt musikalsk arvegods fra Nirvana, men har imod alle odds slået sig fast som et af de mest populære rocknavne i verden.

C. PETERSON: TOUCH ME I'M SICK

Fotografen Charles Peterson og hans kamera var fast inventar ved fødslen af slut 80'er- og start 90'er-genren grunge. Denne lækre fotobog er et glimrende indblik i grungescenen, der havde hovedsæde i Seattle. Mød bl.a. Nirvana, Pearl Jam, Soundgarden, Sleater-Kinney, Mudhoney, Sonic Youth, L7, Hole og Black Flag. Introduktion v. Eddie Vedder.

NIRVANA: THE ALBUMS

En omfattende samling af sange fra alle Nirvanas albums nedskrevet i arrangementer for vokal, guitar og piano. Nirvana var spydspidsen i 90'ernes grungebevægelse, og denne udgivelse indeholder arrangementer af sange fra alle bandets albums – "Bleach", "Nevermind", "Insecticide", "In Utero", "Unplugged In New York" og "From The Muddy Banks Of The Wishkah".

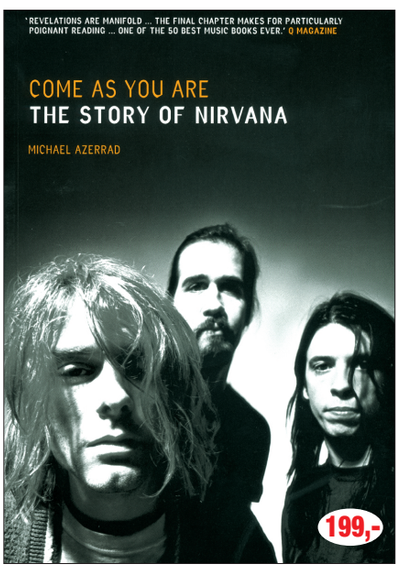

NIRVANA: COME AS YOU ARE

Nirvana kom ud af ingenting og solgte over 10 milioner eksemplarer af deres banebrydende album "Nevermind". "Come As You Are" fortæller historien fra bandets start til den overvældende succes, som bl.a. resulterede i heroinmisbrug og Kurt Cobain tragiske død. Bogen er af det engelske musikmagasin Q blevet kaldt "Den bedste musikbiografi nogensinde".

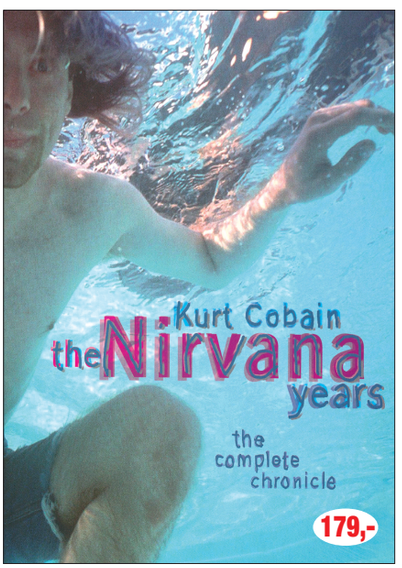

KURT COBAIN: THE NIRVANA YEARS - THE COMPLETE CHRONICLE

En unik beretning om Kurt Cobains år med Nirvana – sammensat af citater og historier fra folk, der var med, da historien udspandt sig. Bogen er gennemillustreret med over 150 fotografier og er nærmest en dag-til-dag-logbog over alle betydningsfulde begivenheder fra bandets dannelse og helt frem til Kurt Cobains tragiske død.

besøg shop.gaffa.dk

GAFFA har åbnet en butik for dig, som vil bag om musikken, vide mere om stjerner og myter, spille selv eller bare købe en fed T-shirt. Mange af vores bøger importerer vi fra udenlandske forlag med speciale i biografier om de mest interessante musiknavne. Men du kan også finde GAFFAs og andre danske forlags bøger om musik. Vores varesortiment vil udvikle sig fra måned til måned, så hold øje med shoppen.